

1

2

3

Gruppeoppgave 1

- normaltrygden: sykepenger, AAP og uføretrygd

Diskuter (to og to):

1. hvilken betydning det har om årsaken til behovet skyldes medisinske eller sosiale/økonomiske forhold (2 minutter)
2. hvilke årsaks- og beviskrav som gjelder for rett til sykepenger, AAP og uføretrygd (2 minutter)

4

5

I

Årsakskrav i trygderetten

– normaltrygdens årsakskrav

(NB! ligger i «bunn» for å håndtere yrkesskadesaker)

6

Gruppeoppgave 1

- normaltrygden: sykepenger, AAP og uføretrygd

Diskuter (to og to):

- ❶ hvilken betydning det har om årsaken til behovet skyldes medisinske eller sosiale/økonomiske forhold (2 minutter)
- ❷ hvilke årsaks- og beviskrav som gjelder for rett til sykepenger, AAP og uføretrygd (5 minutter)

7

Gruppeoppgave 1

- normaltrygden: sykepenger, AAP og uføretrygd

Ytelse	Materielt årsakskrav	Beviskrav (sannsynlighetskrav)
Sykepenger (ftrl. § 8-4)		
Arbeidsavklaringspenger (ftrl. § 11-5)		
Uføretrygd (ftrl. § 12-6)		

8

Metode og tolkningsproblemer

– utgangspunkter for analysen

Årsaksreglene er juridiske

- Må fastlegges ut fra **alminnelig juridisk metode**; tolke rettskildene
 - ↳ «Erstatningsrettslige og trygderettslige årsaksspørsmål må løses ut fra **alminnelig juridisk metode**. Innholdet i årsakskravet må fastlegges ut fra en tolkning av rettspraksis og andre rettskilder. Dette kan virke selvsagt i dag, men et tilbakeblikk viser tendenser til at årsakskriterier tidligere ble hentet fra blant annet naturvitenskap (herunder medisin) og sosialpsykologi.» (sml. doktoravhandlingen fra 2008 + «Erstatningsrett – en lærebok» 2016)
- Enorm kildemateriale – og (meget) uensartet

Tolkningsutfordringer

- *Betjeningsleder* (Rt. 2006 s. 735): «Det tales om et årsakskrav, men dette **glir nokså uformidlet over i et beviskrav**. Denne **manglende stringens** med hensyn til å sonde mellom årsakskrav og beviskrav gjør seg også gjeldende for Trygderettens praksis.» (avsn.38)

9

Oversiktsperspektiv på årsakstemaet

– hvorfor kjenne trygderettens årsaksregler?

- **Faglige sammenhenger og helhetsforståelse av kompensasjonssystemet**
 - ↳ Erstatningen skal være en supplementsytelse; supplementsprinsippet
 - ↳ «Trygderetten er erstatningsrettens beste venn» (Kjønstad)
- **Praktiske perspektiver & matnyttighet – og litt om fellesinteresser**
 - ↳ **Skadelidtsiden:**
 - Ikke alle skadesaker utløser rett til *erstatning*, men kan gi rett til *trygdeytelser*
 - Hvor hendelsen gir rett til erstatning: sikre skadelidte et riktig *samlet* oppgjør
 - ↳ **Skadevoldersiden:**
 - Interesse i at skadelidte får offentlige ytelser; erstatningen kun et supplement
 - Derfor: Kan – avhengig av type skadesak – ha en interesse av å samarbeide med skadelidtsiden opp mot NAV-systemet (uttømme de offentlig ytelsene)

10

Oversiktsperspektiv på årsakstemaet

– årsaksvurderingers plass i trygderetten

► Utgangspunkt: Trygden er opptatt av medlemmets behov, ikke årsaken til behovet

- ↳ Positivt uttrykk: Behovsorientert utforming av bestemmelsene
- ↳ Negativt uttrykk: Ikke avkortning grunnet medlemmets medvirkning

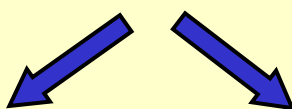
► Nyanser og presiseringer

- ↳ **Ftrl. § 1-1:** «Folketrygdens formål er å gi økonomisk trygghet ved å sikre inntekt og kompensere for særlige utgifter ved ... sykdom og skade, uførhet, ...»
 - ↳ Behov som følge av f.eks. sosiale og økonomiske problemer må dekkes gjennom ytelser fra *sosialtjenesten*
- ↳ **Alminnelige regler:** Krevs *medisinske* årsaker til behovet (f.eks. uføretrygd)
- ↳ **Særfordeler:** Krevs *yrkes*årsaker for å få *yrkesskade*fordeler

11

Oversiktsperspektiv på årsakstemaet

– utvalgte emner og strukturen i forelesningen

**Alminnelige
regler**

**Se baksiden av
disposisjonen**

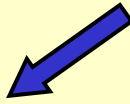
**Særfordeler
(yrkesskade)**

- 1 Sykepenger (§ 8-3)
- 2 Arbeidsavklaringspenger (§ 11-5)
- 3 Uføretrygd (§ 12-6)
- 4 Inngangsvilkår: arbeidsulykke (§ 13-3) yrkessykdom (§ 13-4)
- 5 Spesifikke årsaksregler for de enkelte yrkesskade fordelene (§§ 5-25,8-55,11-26,12-17,13-17)

12

Oversiktsperspektiv på årsakstemaet

– utvalgte emner og strukturen i forelesningen

Alminnelige regler

- 1 Sykepenger (§ 8-3)
- 2 Arbeidsavklaringspenger (§ 11-5)
- 3 Uføretrygd (§ 12-6)

Gruppeoppgave 1
- normaltrygden: sykepenger, AAP og uføretrygd

Diskuter (to og to):

- 1 hvilken betydning det har om årsaken til behovet skyldes medisinske eller sosiale/økonomiske forhold (2 minutter)
- 2 hvilke årsaks- og beviskrav som gjelder for rett til sykepenger, AAP og uføretrygd (4 minutter)

Gruppeoppgave 1
- normaltrygden: sykepenger, AAP og uføretrygd

Ytelse	Materielt årsakskrav	Beviskrav (sammengjørelser)
Sykepenger § 8-3		
Arbeidsavklaringspenger § 11-5		
Uføretrygd § 12-6		

13

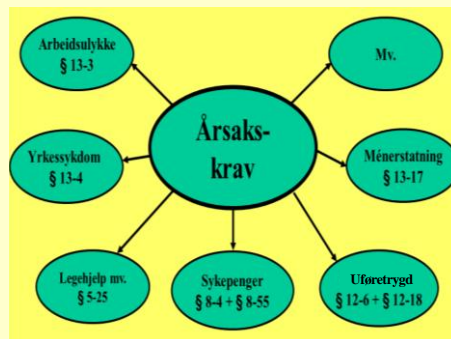
Metode og tolkningsproblemer

– forskjeller i årsaksreglenes struktur

Erstatningsrett

Trygderett

14

Oversikt over årsakstemaet

– strukturen i forelesningen: tryggedelen

Alminnelig regler

❶ Sykepenger (§ 8-3)

❷ Arbeidsavklaringspenger (§ 11-5)

❸ Uføretrygd (§ 12-6)

Disposisjon
– Årsakskrav i tryggesett og erstatningsrett: hovedlinjer og utvalgte emner

Innledning
• Syke- og uføretrygd
• Grunnleggende prinsipper i erstatningsrett
• Oversikt over de ulike grunnlovene

I Generelle del om årsaks- og bevisprinsipper
Oversikt over årsakskrav i erstatningsrett
• Sykepenger (§ 8-3)
• Arbeidsavklaringspenger (§ 11-5)
• Uføretrygd (§ 12-6)
Disposisjon og praktiske konsekvenser av ulike årsakskrav i trygd og erstatning

II Spesiell del – utvalgte emner
A) Vektordokumenter (Mager)
B) Ansettelsesforholdene (Jørn-Martin)

Samlede betraktninger
Oppsummering og refleksjoner

Se disposisjonen s. 8 f.

15

❶ Årsakskravet ved sykepenger

– årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 8-4 første ledd

«Sykepenger ytes til den som er arbeidsufør på grunn av en funksjonsnedsettelse som klart skyldes **sykdom eller skade**. Arbeidsuførhet som skyldes **sosiale eller økonomiske** problemer o.l., gir ikke rett til sykepenger.»

16

① Årsakskravet ved sykepenger – årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 8-4 første ledd

«Sykepenger ytes til den som er arbeidsufør på grunn av en funksjonsnedsettelse som klart skyldes sykdom eller skade.»

↳ **Dobbelt årsakskrav**

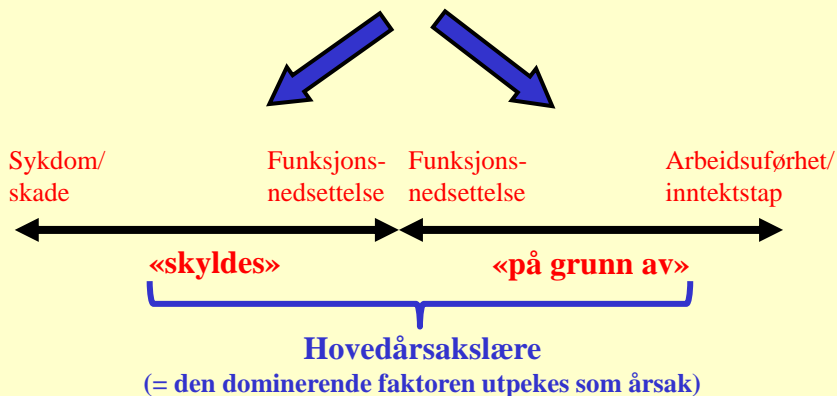
↳ **En figur til hjelp for tanken ...**

17

① Årsakskravet ved sykepenger – årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 8-4 første ledd første punktum

«Sykepenger ytes til den som er arbeidsufør på grunn av en funksjonsnedsettelse som klart skyldes sykdom eller skade.»

18

Avgjørelse	Generell presisering av årsakskravet	Konkret rettsanvendelse
LA-2007-180770	Nei	«den sentrale årsaken»
LF-2009-36949	Nei	X
LB-2011-40569	Nei	X
LB-2003-28936	Nei	X
TRR-2005-1998	Nei	X
TRR-2006-2786	Nei	X
TRR-2012-754	Nei	«den klart viktigste årsaken»
TRR-2007-1386	Nei	X
TRR-2005-1867	Nei	X
TRR-2013-1128	Nei	X
TRR-2006-2543	Nei	«den klart viktigste årsaken»
TRR-2004-1771	Nei	X
TRR-2003-5082	Nei	X
TRR-2004-3263	Nei	X
TRR-2002-4206	Nei	X
TRR-2010-2063	Nei	X

19

Avgjørelse	Generell presisering av årsakskravet	Konkret rettsanvendelse
LA-2007-180770	Nei	«den sentrale årsaken»
LF-2009-36949	Nei	X
LB-2011-40569	Nei	X
LB-2003-28936	Nei	X
TRR-2005-1998	Nei	X
TRR-2006-2786	Nei	X
TRR-2012-754	Nei	«den klart viktigste årsaken»
TRR-2007-1386	Nei	X
TRR-2005-1867	Nei	X
TRR-2013-1128	Nei	X
TRR-2006-2543	Nei	«den klart viktigste årsaken»
TRR-2004-1771	Nei	X
TRR-2003-5082	Nei	X
TRR-2004-3263	Nei	X
TRR-2002-4206	Nei	X
TRR-2014-3160	Nei	«ikke er et krav om ... hovedårsaken»

20

21

① Årsakskravet ved sykepenger – årsakskravets innhold (materielt)

«Jeg tror ikke at lovkonsipistene helt har skjønnet forskjellen mellom årsaksbegrepet i kap. 8 og beviskravene. Årsaksbegrepet vil da kunne bli påvirket av beviskravet. Det taler for at **hovedårsakslæren** skal legges til grunn.»

Ha en fin helg!

Beste hilsen fra Asbjørn»

(E-post fra Kjønstad 1. november 2014, gjengitt med hans tillatelse)

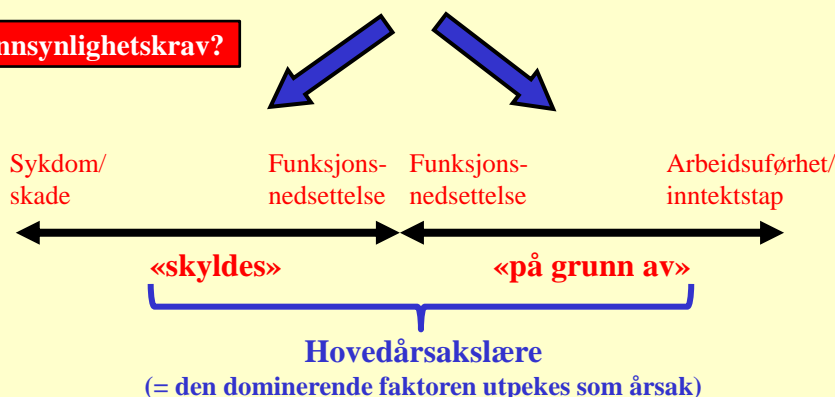
22

① Årsakskravet ved sykepenger – beviskravet (sannsynlighetskravet)

Ftrl. § 8-4 første ledd første punktum

«Sykepenger ytes til den som er arbeidsufør på grunn av en funksjonsnedsettelse som klart skyldes sykdom eller skade.»

Sannsynlighetskrav?

23

① Årsakskravet ved sykepenger – beviskravet (sannsynlighetskravet)

Fibromyalgi (TRR 1993/2922)

«Det er tilstrekkelig at det så vidt er overvekt av sannsynlighet. Trygderetten har i sin praksis lagt til grunn at overvektsprinsippet også må gjelde på trygderettsområdet, når noe annet ikke går frem av vedkommende bestemmelse.»

↳ Fulgt opp i andre kjennelser

↳ MEN: Gjelder et skjerpet beviskrav for årsakssammenheng

Psykisk ubalanse (HR-2018-2344-A): «Lovens uttrykk «klart» knytter seg til årsaksvilkåret, hvor det gjelder et skjerpet beviskrav.»

↳ Presisering: For *sykdomsvilkår* mv: kreves kun vanlig sannsynlighetsovervekt

24

① Årsakskravet ved sykepenger

– delopsummering & praktisk perspektiv

Det innholdsmessige (materielle) årsakskravet

- ▶ I praksis legges ofte legens vurdering av sykmelding til grunn, og sykepenger foranlediger **normalt ingen særskilte årsaksproblemer**

- ▶ Trygderettens kjennelse 6. februar 2015:

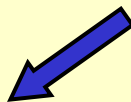
«I henhold til folketrygdloven § 8-4, gjengitt ovenfor, har man bare rett til sykepenger for de funksjonsnedsettelse som klart skyldes en sykdom eller en skade, mens arbeidsuførhet som skyldes sosiale eller økonomiske forhold ikke utløser rett til sykepenger. Normalt vil en bekreftelse fra lege på at det foreligger årsakssammenheng mellom arbeidsuførheten og sykdommen være nok, men i de tilfellene der det er tvil om dette må det gjøres en konkret bevisvurdering.»

- ▶ MEN: Ikke slik at legen alene sykmelder med automatisk rett til sykepenger, sml. presiseringen i *Lumbago* (HR-2019-2336-A)

25

Oversikt over årsakstemaet

– strukturen i forelesningen: trygdedelen

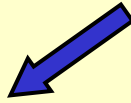
Alminnelige regler

- ✓ ① Sykepenger (§ 8-3)
- ➔ ② Arbeidsavklaringspenger (§ 11-5)
- ③ Uføretrygd (§ 12-6)

26

Oversikt over årsakstemaet

– strukturen i forelesningen: tryggedelen

Alminnelige regler

- ✓ ❶ Sykepenger (§ 8-3)
- ➔ ❷ Arbeidsavklaringspenger (§ 11-5)
- ❸ uføretrygd (§ 12-6)

Se disposisjonen
s. 11

27

❷ Årsakskravet ved arbeidsavklaringspenger – årsakskravets innhold (materielt)

Folketrygdloven § 11-5

«Det er et vilkår for rett til arbeidsavklaringspenger at medlemmet har fått arbeidsevnen nedsatt med minst halvparten. Sykdom, skade eller lyte må være en vesentlig medvirkende årsak til den nedsatte arbeidsevnen..»

28

② Årsakskravet ved arbeidsavklaringspenger – årsakskravets innhold (materielt)

Trygderettspraksis – eksempel: TRR 2013/1467

«Sykdomsvilkåret ved arbeidsavklaringspenger er et annet enn ved uførepensjon både mht. sykdommens varighet og kravet om hovedårsak, ... Det vises i denne sammenheng til departementets uttalelse i forarbeidene i tilknytning til § 11-5, Ot.prp. nr. 4 (2008–2009) s. 19:

«... Det må være årsakssammenheng mellom den nedsatte arbeidsevnen og helseproblemene. Departementet mener at det i dette fortsatt skal ligge at det ikke kreves at sykdom, skade eller lyte er hovedårsaken til den reduserte arbeidsevnen, men at helseproblemene skal være en vesentlig medvirkende årsak. ...»

29

② Årsakskravet ved arbeidsavklaringspenger – årsakskravets innhold (materielt)

Trygderettspraksis – eksempel: TRR 2013/1467

«Sykdomsvilkåret ved arbeidsavklaringspenger er et annet enn ved uførepensjon både mht. sykdommens varighet og kravet om hovedårsak, ... Det vises i denne sammenheng til departementets uttalelse i forarbeidene i tilknytning til § 11-5, Ot.prp. nr. 4 (2008–2009) s. 19:

«... Det må være årsakssammenheng mellom den nedsatte arbeidsevnen og helseproblemene. Departementet mener at det i dette fortsatt skal ligge at det **ikke kreves at sykdom, skade eller lyte er hovedårsaken** til den reduserte arbeidsevnen, men at helseproblemene skal være en vesentlig medvirkende årsak. ...»

30

② Årsakskravet ved arbeidsavklaringspenger – årsakskravets innhold (materielt)

Trygderettspraksis – eksempel: TRR 2013/1467

«Sykdomsvilkåret ved arbeidsavklaringspenger er et annet enn ved uførepensjon både mht. sykdommens varighet og kravet om hovedårsak, ... Det vises i denne sammenheng til departementets uttalelse i forarbeidene i tilknytning til § 11-5, Ot.prp. nr. 4 (2008–2009) s. 19:

«... Det må være årsakssammenheng mellom den nedsatte arbeidsevnen og helseproblemene. Departementet mener at det i dette fortsatt skal ligge at det **ikke kreves at sykdom, skade eller lyte er hovedårsaken** til den reduserte arbeidsevnen, men at helseproblemene skal være en **vesentlig medvirkende årsak**. ...»

31

② Årsakskravet ved arbeidsavklaringspenger – årsakskravets innhold (materielt)

Kjennelse	Årsakskrav	Rettsgrunnlag	Utfall
TRR 2005/2144	«en reell innvirkning»	Ikke angitt	Ikke årsakssammenheng
TRR 2005/2448	«en ikke uvesentlig årsak »	TRR-praksis	Ikke årsakssammenheng
TRR-2009-749	«vesentlig medvirkende årsak»	Rundskriv mv.	Årsakssammenheng
TRR 2010/2159	«vesentlig medvirkende årsak»	Forarbeider	Årsakssammenheng
TRR 2011/1714	«vesentlig medvirkende årsak»	Forarbeider	Ikke årsakssammenheng
TRR 2012/713	«vesentlig medvirkende årsak»	Ikke angitt	Årsakssammenheng
TRR 2012/724	«vesentlig årsak»	Ikke angitt	Ikke årsakssammenheng

32

Kjennelse	Årsakskrav	Rettsgrunnlag	Utfall
TRR 2013/435	«vesentlig medvirkende årsak»	Ikke angitt	Ikke årsakssammenheng
TRR 2013/372	«vesentlig medvirkende årsak»	Forarbeider	Årsakssammenheng
TRR 2013/435	«vesentlig medvirkende årsak»	Ikke angitt	Ikke årsakssammenheng
TRR 2013/1037	«vesentlig medvirkende årsak»	Ikke angitt	Ikke årsakssammenheng
TRR 2013/1183	«vesentlig medvirkende årsak»	Ikke angitt	Årsakssammenheng
TRR 2013/1517	«vesentlig medvirkende årsak»	Forarbeider, TRR-praksis	Årsakssammenheng
TRR 2013/1519	«vesentlig medvirkende årsak»	Rundskriv mv.	Ikke årsakssammenheng
TRR 2013/1531	«vesentlig medvirkende årsak»	Rundskriv mv.	Årsakssammenheng
TRR 2013/1615	«vesentlig medvirkende årsak»	TRR-praksis	Ikke årsakssammenheng
TRR 2013/2088	«vesentlig medvirkende årsak»	Rundskriv mv.	Årsakssammenheng

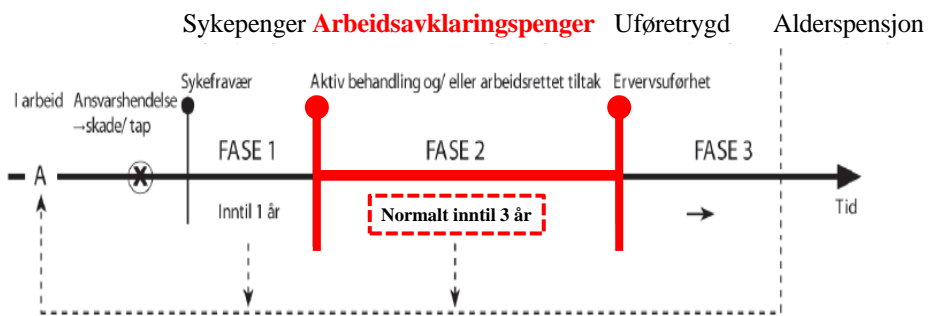
33

Kjennelse (alle fra 2015)	Årsakskrav	Rettsgrunnlag	Utfall
TRR 2014/2906	«vesentlig medvirkende årsak»	Ikke angitt	Årsakssammenheng
TRR 2014/2907	«vesentlig medvirkende årsak»	Forarbeider	Årsakssammenheng
TRR 2014/3020	«vesentlig medvirkende årsak»	Ikke angitt	Årsakssammenheng
TRR 2014/3021	«vesentlig medvirkende årsak»	Ikke angitt	Ikke årsakssammenheng
TRR 2014/3160	«vesentlig medvirkende årsak»	Forarbeider	Ikke årsakssammenheng
TRR 2014/3175	«vesentlig medvirkende årsak»	Forarbeider	Årsakssammenheng
TRR 2014/3453	«vesentlig medvirkende årsak»	Ikke angitt	Ikke årsakssammenheng
TRR 2015/168	«vesentlig medvirkende årsak»	Rundskriv mv.	Årsakssammenheng
TRR 2015/274	«vesentlig medvirkende årsak»	Ikke angitt	Ikke årsakssammenheng

34

11.3.2 Trygdeytelser. De ulike fasene

Erstatningen er et supplement til de offentlige ytelsene. I dette avsnittet gis det derfor en oversikt over offentlige ytelser, med støtte i figuren.

Figur 4. Forenklet skisse over offentlige ytelser som dekker inntektstap

Morten Kjelland 2014 ©

35

② Årsakskravet ved arbeidsavklaringspenger – beviskravet (sannsynlighetskravet)

TRR 2005/3

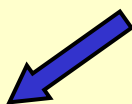
«Retten vil ... bemerke at det ikke er sannsynlighetsovervekt for at det er generelle medisinske årsaker/funksjonsbegrensninger ...»

↳ Eksempel på bruk av overvektsprinsippet («50,01 %-tankegang»)

36

Oversikt over årsakstemaet

– strukturen i forelesningen: tryggedelen

Alminnelige regler

- ✓ ❶ Sykepenger (§ 8-3)
- ✓ ❷ Arbeidsavklaringspenger (§ 11-5)
- ➔ ❸ Uføretrygd (§ 12-6)

37

Oversikt over årsakstemaet

– strukturen i forelesningen: tryggedelen

Alminnelige regler

- ✓ ❶ Sykepenger (§ 8-3)
- ✓ ❷ Arbeidsavklaringspenger (§ 11-5)
- ➔ ❸ Uføretrygd (§ 12-6)

**Se disposisjonen
s. 12 f.**

38

③ Årsakskravet ved uføretrygd – årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 12-6 tredje ledd

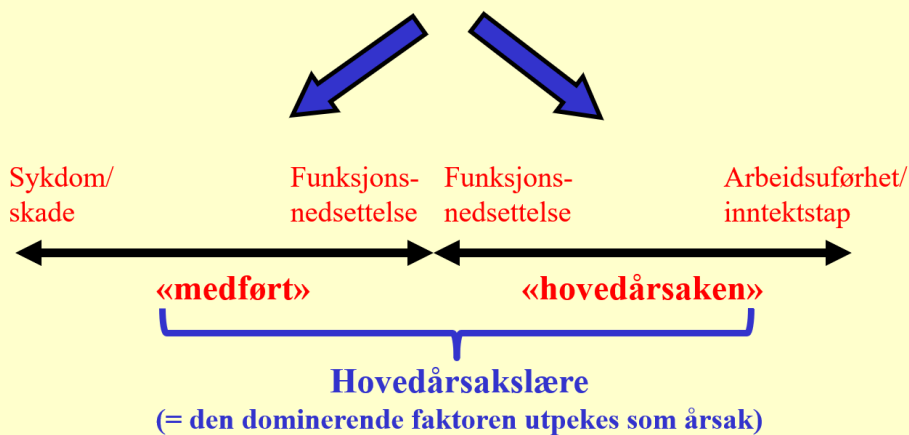
«Den medisinske lidelsen må ha medført en varig funksjonsnedsettelse av en slik art og grad at den utgjør hovedårsaken til nedsettelsen av inntektsevnen/arbeidsevnen.»

↳ **Dobbelt årsakskrav**

↳ **Plassering i hjelpefiguren ...**

39

③ Årsakskravet ved uføretrygd – årsakskravets innhold (materielt)

40

③ Årsakskravet ved uføretrygd – beviskravet (sannsynlighetskravet)

Ftrl. § 12-6 tredje ledd

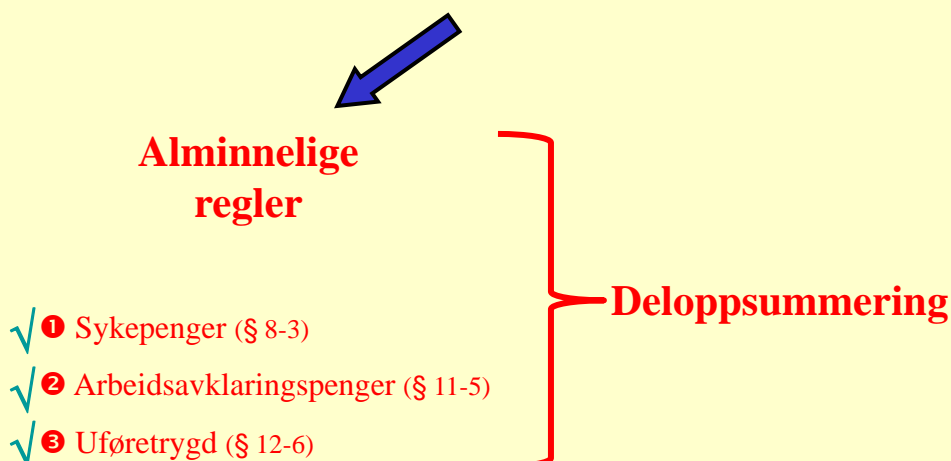
«Den medisinske lidelsen må ha medført en varig funksjonsnedsettelse av en slik art og grad at den utgjør hovedårsaken til nedsettelsen av inntektsevnen/arbeidsevnen.»

↳ Ikke uttrykkelig løst i ordlyden

↳ Alminnelige prinsipper i trygderetten: **Overvektsprinsippet**, sml. *Fibromyalgi* (TRR 1993/2922) + juridisk teori (Øie m.fl.)

41

Oversikt over årsakstemaet – strukturen i forelesningen: tryggedelen

42

Deloppsummering og praktiske konsekvenser av ulike årsakskrav i trygd og erstatning

HVIS årsaksfaktoren

IKKE oppfyller vilkåret om å være

- hovedårsak (sykepenger og uføretrygd)
- vesentlig årsak (arbeidsavklaringspenger)

43

Deloppsummering og praktiske konsekvenser av ulike årsakskrav i trygd og erstatning

HVIS årsaksfaktoren

OPPFYLLER vilkåret om å være

- hovedårsak (sykepenger og uføretrygd)
- vesentlig årsak (arbeidsavklaringspenger)

↳ Forsikringselskapet (skadevolder) anfører – og har rett i – at det ikke er bundet av trygdens årsaksvurdering, sml. bl.a. *Nakkesleng II* (Rt. 1999 s. 1473)

Nettopp på bakgrunn av ulike årsakskrav

Oppsummert i
Domshefte s. 38
+ Disposisjonshefte s. 19 f.

44

Oppsummering av de alminnelige reglene

Sykepenger

Hovedårsakslæren
(avdempet i praksis)

Overvektsprinsippet

Arbeidsavklaringspenger

Vesentlighetslære
(= litt mildere enn hovedårsakslæren)

Overvektsprinsippet

45

Oppsummering av de alminnelige reglene

Sykepenger

Hovedårsakslæren
(avdempet i praksis)

Skjerpet beviskrav

Arbeidsavklaringspenger

Vesentlighetslære
(= litt mildere enn hovedårsakslæren)

Overvektsprinsipp?

Uføretrygd

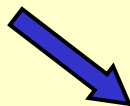
Hovedårsakslæren

Overvektsprinsipp?

46

Oversikt over årsakstemaet

– strukturen i forelesningen: tryggedelen

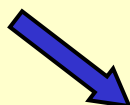
Særfordeler (yrkesskade)

- ④ Inngangsvilkår:
arbeidsulykke (§ 13-3)
yrkessykdom (§ 13-4)
- ⑤ Spesifikke årsaksregler for de enkelte yrkesskadefordelene (§§ 5-25,8-55,11-26,12-17,13-17)

47

Oversikt over årsakstemaet

– strukturen i forelesningen: tryggedelen

Særfordeler (yrkesskade)

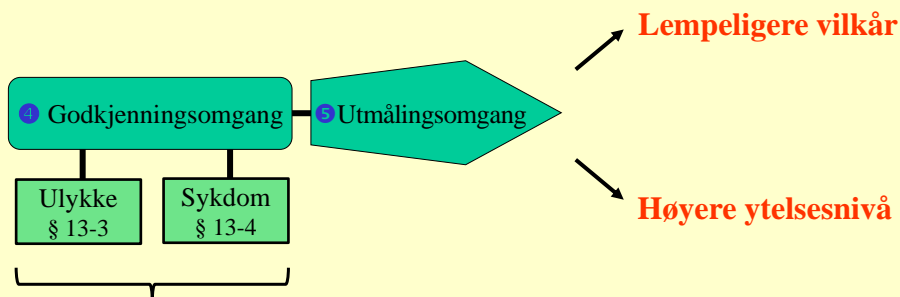
Forklaring av systemet

**Se disposisjonen
s. 15 f.**

- ④ Inngangsvilkår:
arbeidsulykke (§ 13-3)
yrkessykdom (§ 13-4)
- ⑤ Spesifikke årsaksregler for de enkelte yrkesskadefordelene (§§ 5-25,8-55,11-26,12-17,13-17)

48

Sammenhenger & plassering av årsakskrav - yrkesskadefordeler i et «nøtteskall»

Må ha sin **årsak** i yrkesrelaterte forhold,
se ftrl. § 13-6 = inngangskriteriene

49

LOVDATA

§ 13-2. Særfordeler ved yrkesskade

Den som blir rammet av en yrkesskade eller likestilt yrkessykdom som går inn under dette kapitlet, har rett til ytelser etter særskilte bestemmelser.

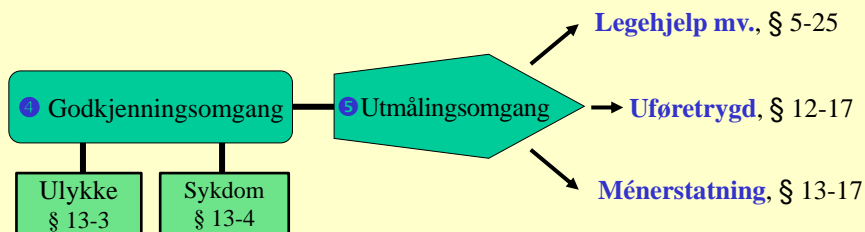
Bestemmelser om

- stønad ved helsetjenester står i § 5-25
- grunnstønad og hjelpstønad står i § 6-9
- stønad ved gravferd står i § 7-5
- sykepenger står i § 8-55
- arbeidsavklaringspenger står i § 11-22
- uføretrygd står i § 12-17
- menerstatning ved yrkesskade står i § 13-17
- pensjon til gjenlevende ektefelle står i § 17-12
- barnepensjon står i § 18-11
- alderspensjon står i § 19-20.

50

Sammenhenger & plassering av årsakskrav

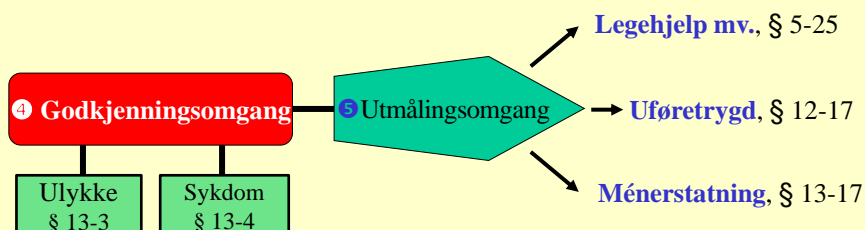
- oversikt over systemet

51

Sammenhenger & plassering av årsakskrav

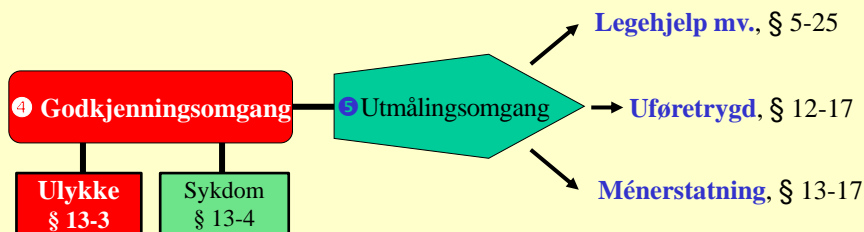
- årsakskrav i godkjenningssomgangen

52

Sammenhenger & plassering av årsakskrav

- årsakskrav i godkjenningsomgangen

53

4 Godkjenningsomgangen: ulykker

– årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 13-3 første ledd

«Med yrkesskade menes en personskade, en sykdom eller et dødsfall som skyldes en arbeidsulykke som skjer mens medlemmet er yrkesskadedekket, se §§ 13-6 til 13-13.»

54

④ Godkjenningsomgangen: ulykker – årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 13-3 første ledd

«Med yrkesskade menes en personskade, en sykdom eller et dødsfall som **skyldes** en arbeidsulykke som skjer mens medlemmet er yrkesskadedekket, ...»

➤ **Problemstilling:** Hvilket rettslig innhold har ordet «skyldes»?

➤ **Sentrale rettskilder**

↳ **Trygderettspraksis** – f.eks. *Skredulykke i Vassdalen (TRR 2004/2525)*

«Hvis det framtrer som mest sannsynlig eller nærliggende at en arbeidsulykke er årsaken til en skadefølge, blir denne tilstanden **i sin helhet** godkjent som yrkesskade. Ved samvirkende årsaksfaktorer der den yrkesbetingede faktor ikke er hovedårsaken til skaden/sykdommen, kan det etter omstendighetene være grunnlag for en **delvis** godkjenning av en sykdom eller skade som yrkesskade.»

55

④ Godkjenningsomgangen: ulykker – årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 13-3 første ledd

«Med yrkesskade menes en personskade, en sykdom eller et dødsfall som **skyldes** en arbeidsulykke som skjer mens medlemmet er yrkesskadedekket, ...»

➤ **Problemstilling:** Hvilket rettslig innhold har ordet «skyldes»?

➤ **Sentrale rettskilder**

↳ **Trygderettspraksis** reflekterer en rekke avgjørelser hvor det anvendes en hovedårsakslære med fordelingsadgang («mild hovedårsakslære»)

↳ **NOU 2004 nr. 3:** Hovedårsakslære med fordelingsadgang

↳ **Juridisk teori:** Hovedårsakslære med fordelingsadgang (Kjønstad m.fl.)

➤ **Antatt løsning:** Hovedårsakslære med fordelingsadgang, men savner per i dag endelig avklaring fra Høyesterett (eventuelt lovgiver)

56

④ Godkjenningssomgangen: ulykker

Ftrl. § 13-3 | Hovedårsakslære

Termoplast (TRR-2021-1463)

«Den ankende part har anført at det for godkjenning av følgeskader ikke kan stilles et krav om at arbeidsulykken må være hovedårsaken til følgeskaden. Denne anførselen kan klart ikke føre fram. Det følger av fast forvaltnings- og trygderettspraksis at sekundære plager/følgeskader kan godkjennes som yrkesskade dersom primærtilstanden er hovedårsaken til følgeskaden. En årsak regnes som hovedårsak når denne framstår som den dominerende årsak til at en skade skjer. Den trenger ikke være eneste årsak. Ved samvirkende årsaker kreves det at bidraget er på mer enn 50 prosent dersom en årsak skal regnes som hovedårsak.»

57

④ Godkjenningssomgangen: ulykker

Ftrl. § 13-3 | Hovedårsakslære

Termoplast (TRR-2021-1463)

«Den ankende part har videre anført at det er tilstrekkelig for godkjenning av følgeskade at primærskaden er årsak i henhold til betingelseslæren. Betingelseslæren, som ellers gjelder i erstatningsretten, skiller seg fra hovedårsakslæren slik at det er tilstrekkelig å knytte ansvar til en årsak dersom dette forholdet framstår som en nødvendig betingelse for at en skade har skjedd. Dette er ikke tilstrekkelig for å etablere ansvar etter hovedårsakslæren, da kreves det at bidraget er den dominerende årsak. Det er imidlertid ikke betingelseslæren, men hovedårsakslæren som gjelder ved godkjenning av yrkesskader ...»

Sml. LB-2008-071320, LH-2008-153477, LF-2007-191538, LA-2007-18425, LA-2007-135137 og LG-2006-13129, samt bl.a. TRR-2008-2687

58

④ Godkjenningssomgangen: ulykker

Ftrl. § 13-3 | Presisering om følgeskader

Termoplast (TRR-2021-1463)

«Det er ... ikke betingelseslæren, men hovedårsakslæren som gjelder ved godkjenning av yrkesskader, herunder følgeskader ... Videre har den ankende part anført at dersom smertetilstanden ikke godkjennes fullt ut som følgeskade, må den godkjennes delvis. Til dette vil retten bemerke det at det ikke gjelder et fordelingsprinsipp ved vurderingen av godkjenning av følgeskader, jf. blant annet NAVs rundskriv R13-00 punkt 2.4 Følgeskader og LE-2020-22561. Spørsmålet blir etter dette om det er mest sannsynlig at den godkjente yrkesskaden er hovedårsaken til den ankende parts nevrologiske smertetilstand/CRPS i høyre hånd.»

Sml. bl.a. *Passiv røyk II* (Rt-2005-495), *Sporveisbetjent* (Rt-2006-735) og *Bordplate* (LB-2019-33038), samt trygderettspraksis slik som eksempelvis *Scenefall* (TRR-2008-2687). Se Arbeidsheftet s. 43

59

④ Godkjenningssomgangen: ulykker

Ftrl. § 13-3 | Presisering om sårbarhet

Kranbilsjåfør (LE-2020-22561)

«I LA-2014-203511 fastholdt lagmannsretten Trygderettens kjennelse hvor krav på menerstatning på grunn av psykiske lidelser/plager etter en arbeidsulykke ikke ble tatt til følge. Når det gjelder sårbarhetsprinsippet uttalte lagmannsretten:

‘Foranlediget av det som ble gjort gjeldende i prosedyrene bemerkes at prinsippet om at man skal ta skadelidte som han eller hun er (sårbarhetsprinsippet), ikke kan anses å få samme anvendelse for yrkesskadetrygd som i personskadeerstatningsretten. Se kommentarene i note 882 til folketrygdloven § 13-3 i Rettsdata og Morten Kjelland *Særlig sårbarhet i personskadeerstatningsretten – en analyse av generelle og spesielle årsaksregler* avsnitt 9.5.’»

Konsekvens: Særlig sårbarhet vil være medlemmets egenrisiko, til forskjell fra hva som er utgangspunktet i erstatningsretten

60

④ Godkjenningssomgangen: ulykker – beviskrav (sannsynlighetskrav)

Ftrl. § 13-3 første ledd

«Med yrkesskade menes en personskade, en sykdom eller et dødsfall som **skyldes** en arbeidsulykke som skjer mens medlemmet er yrkesskadedekket, ...»

Utgangspunkter – overvektsprinsippet

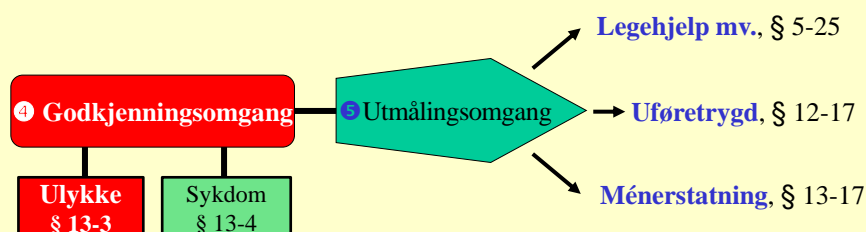
«En godkjenning [etter ftrl. § 13-3] forutsetter at det er bevisovervekt, det vil si at arbeidsulykken må være den mest sannsynlige eller den mest nærliggende årsaken til skaden/sykdommen/dødsfallet. I praksis vil det si mer enn 50 prosent sannsynlighet. Det er skadelidte som har bevisbyrden for at årsakskravet er oppfylt.» (NOU 2004: 3 s. 225)

Presiseringer – alternative årsaker, *Mb. Scheuermann (TRR 2003/4119)*

«Generelt vil det ikke kunne stilles krav til at trygdemyndighetene påviser annen årsak for å kunne avvise en påstand om årsakssammenheng til en arbeidsulykke.»

61

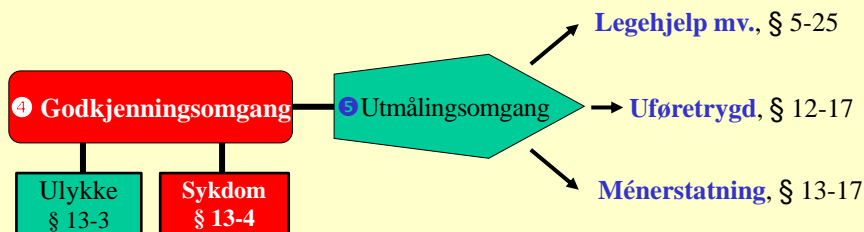
Sammenhenger & plassering av årsakskrav - årsakskrav i godkjenningssomgangen

62

Sammenhenger & plassering av årsakskrav

- årsakskrav i godkjenningsomgangen

63

Årsakskrav i godkjenningsomgangen

Ftrl. § 13-4 Yrkessykdom | Hovedårsakslære supplert av fordelingslære

«Visse yrkessykdommer som skyldes påvirkning i arbeid [...] dersom

- sykdomsbildet er karakteristisk og i samsvar med det som den aktuelle påvirkningen kan framkalle,
- vedkommende i tid og konsentrasjon har vært utsatt for den aktuelle påvirkningen i en slik grad at det er en rimelig sammenheng mellom påvirkningen og det aktuelle sykdomsbildet,
- symptomene har oppstått i rimelig tid etter påvirkningen, og
- det ikke er mer sannsynlig at en annen sykdom eller påvirkning er årsak til symptomene.»

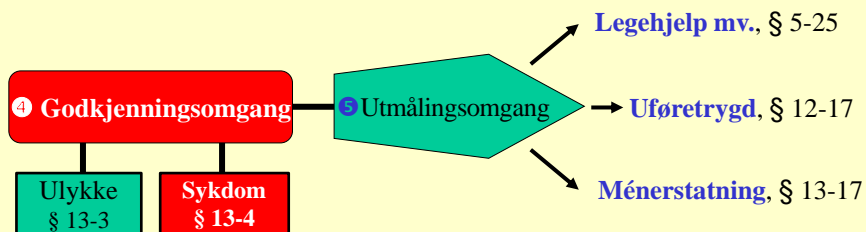
En hovedårsakslære som suppleres av en fordelingslære.

Se Rt-2000-1614 (yrkesskadeforsikring) vs. Rt-2005-495 (trygd)

64

Sammenhenger & plassering av årsakskrav

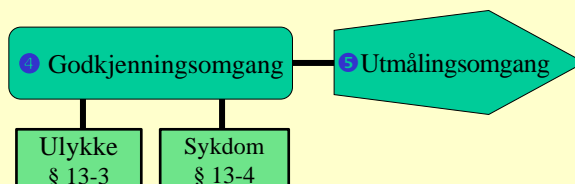
- årsakskrav i godkjenningsomgangen

65

Sammenhenger & plassering av årsakskrav

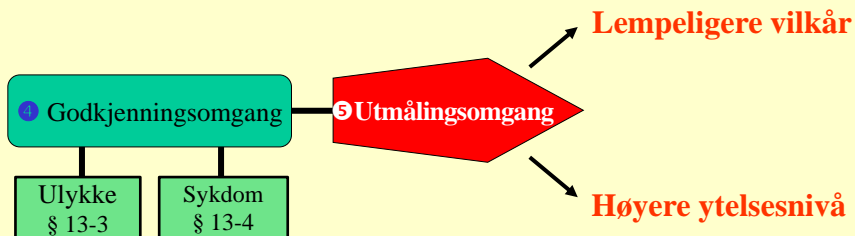
- utmålingsomgangen: hovedlinjer

66

Sammenhenger & plassering av årsakskrav

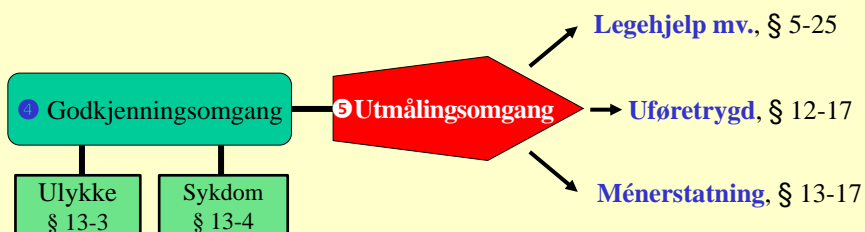
- utmålingsomgangen: hovedlinjer

67

Sammenhenger & plassering av årsakskrav

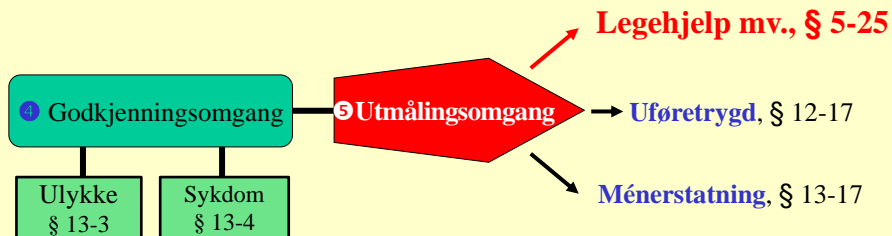
- utmålingsomgangen: utvalgte emner

68

Sammenhenger & plassering av årsakskrav

- utmålingsomgangen: utvalgte emner

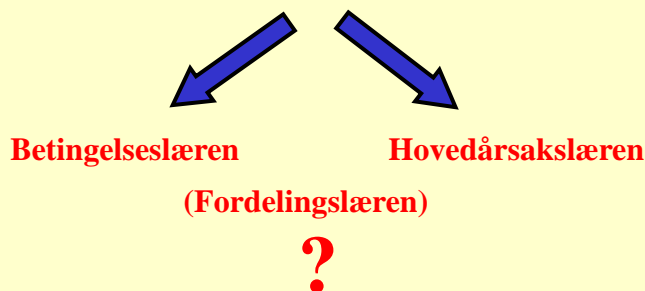
69

⑤ Utmålingsomgangen: stønad ved yrkesskade

- ftrl. § 5-25. Årsakskravets innhold (materielt)

«Ved en skade eller sykdom som regnes som yrkesskade etter kapittel 13, ytes det full dekning for nødvendige utgifter til legehjelp, tannlegehjelp ... som kan bøte på

følgene av skaden.»

70

⑤ Utmålingsomgangen: stønad ved yrkesskade – rettsavklaringen i *Betjeningsleder* (Rt. 2006 s. 735)

Rettskilde	Betingelses- lære	Hovedårsaks- lære	Doms- referanse
Lovtekst	Ingen veiledning		Avsn. 32
Forarbeider	Begrenset veiledning		Avsn. 35
Rundskriv	Begrenset veiledning		Avsn. 36-38
Trykterettspraksis	(X)	X	Avsn. 39-42 + 45
Rettspraksis		(X)	Avsn. 43-45
Formålsbetraktning	(X)	(X)	Avsn. 46
Andre reelle hensyn	(X)	(X)	Avsn. 46

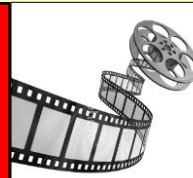
«Jeg er blitt stående ved at folketrygdloven § 5-25 første ledd første punktum må forstås slik at det er et vilkår for å få dekket utgifter at behandlingen hovedsakelig eller i det vesentlige skyldes yrkesskadeplager. Det gjelder med andre ord et hovedårsaksprinsipp.» (avsnitt 47)

71

⑤ Utmålingsomgangen: stønad ved yrkesskade – rettsavklaringen i *Betjeningsleder* (Rt. 2006 s. 735)

Rettskilde	Betingelses- lære	Hovedårsaks- lære	Doms- referanse
Lovtekst	Ingen veiledning		Avsn. 32
Forarbeider	Begrenset veiledning		Avsn. 35
Rundskriv	Begrenset veiledning		Avsn. 36-38
Trykterettspraksis	(X)	X	Avsn. 39-42 + 45
Rettspraksis		(X)	Avsn. 43-45
Formålsbetraktning	(X)	(X)	Avsn. 46
Andre reelle hensyn	(X)	(X)	Avsn. 46

**Disposisjonen s. 28 +
Animasjon på nettsiden
(får nettdressen i neste time)**

72

⑤ Utmålingsomgangen: stønad ved yrkesskade – en linje mot erstatningsretten

Kun bilansvar («ren trafikkskade»)

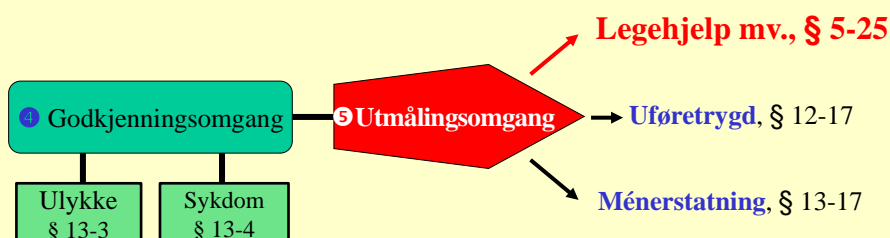
- Skadevolder dekker merutgifter opp til egenandelstaket,
- 2921 kroner for 2022 (Helfo)

Kun yrkesskade («ren yrkesskade»)

- Trygden dekker alt

73

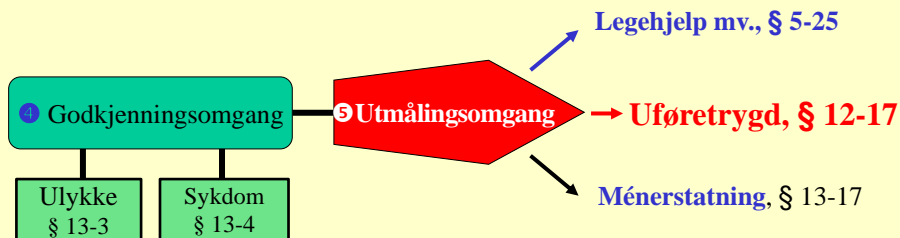
Sammenhenger & plassering av årsakskrav - utmålingsomgangen: utvalgte emner

74

Sammenhenger & plassering av årsakskrav

- utmålingsomgangen: utvalgte emner

75

⑤ Utmålingsomgangen: uføretrygd ved yrkesskade

– årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 12-17 om uføretrygd ved yrkesskader

Til den som er arbeidsufør på grunn av en skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, ytes det uføretrygd etter følgende særbestemmelser:

- Vilkåret i § 12-2 om **minst fem års forutgående medlemskap gjelder ikke.**
- Vilkåret i § 12-3 om **fortsatt medlemskap gjelder ikke.**
- Uføretrygd ytes **ved uføregrader ned til 30 prosent.**

76

⑤ Utmålingsomgangen: uføretrygd ved yrkesskade – årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 12-17 om uføretrygd ved yrkesskader

Til den som er arbeidsufør på grunn av en skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, ytes det uføretrygd etter følgende særbestemmelser:

- Vilkåret i § 12-2 om minst fem års forutgående medlemskap gjelder ikke.
- Vilkåret i § 12-3 om fortsatt medlemskap gjelder ikke.
- Uføretrygd ytes ved uføregrader **ned til 30 prosent**.

Det skal fastsettes en særskilt uføregrad for den del av uførheten som skyldes yrkesskade eller yrkessykdom. Det ses bort fra uførhet som skyldes andre forhold enn yrkesskaden, når denne delen utgjør under 30 prosent av den totale uførheten.»

77

⑤ Utmålingsomgangen: uføretrygd ved yrkesskade – årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 12-17 om uføretrygd ved yrkesskader

Til den som er arbeidsufør på grunn av en skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, ytes det uføretrygd etter følgende særbestemmelser:

- Vilkåret i § 12-2 om minst fem års forutgående medlemskap gjelder ikke.
- Vilkåret i § 12-3 om fortsatt medlemskap gjelder ikke.
- Uføretrygd ytes ved uføregrader ned til 30 prosent.

Det skal fastsettes en **særskilt uføregrad** for den del av uførheten som skyldes yrkesskade eller yrkessykdom. Det ses bort fra uførhet som skyldes andre forhold enn yrkesskaden, når denne delen utgjør under 30 prosent av den totale uførheten.»

78

⑤ Utmålingsomgangen: uføretrygd ved yrkesskade – årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 12-17 om uføretrygd ved yrkesskader

Til den som er arbeidsufør på grunn av en skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, ytes det uføretrygd etter følgende særbestemmelser:

- a) Vilkåret i § 12-2 om minst fem års forutgående medlemskap gjelder ikke.
- b) Vilkåret i § 12-3 om fortsatt medlemskap gjelder ikke.
- c) Uføretrygd ytes ved uføregrader ned til 30 prosent.

Det skal fastsettes en **særskilt uføregrad** for den del av uførheten som **skyldes** yrkesskade eller yrkessykdom. Det ses bort fra uførhet som skyldes andre forhold enn yrkesskaden, når denne delen utgjør under 30 prosent av den totale uførheten.»

79

⑤ Utmålingsomgangen: uføretrygd ved yrkesskade – årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 12-17 om uføretrygd ved yrkesskader

Til den som er arbeidsufør på grunn av en skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, ytes det uføretrygd etter følgende særbestemmelser:

- a) Vilkåret i § 12-2 om minst fem års forutgående medlemskap gjelder ikke.
- b) Vilkåret i § 12-3 om fortsatt medlemskap gjelder ikke.
- c) Uføretrygd ytes ved uføregrader ned til 30 prosent.

Det skal fastsettes en **særskilt uføregrad** for den del av uførheten som **skyldes** yrkesskade eller yrkessykdom. Det **ses bort fra** uførhet som skyldes andre forhold enn yrkesskaden, når denne delen utgjør under 30 prosent av den totale uførheten.»

80

⑤ Utmålingsomgangen: uføretrygd ved yrkesskade – årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 12-17 om uføretrygd ved yrkesskader

Til den som er arbeidsufør på grunn av en skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, ytes det uføretrygd etter følgende særbestemmelser:

- Vilkåret i § 12-2 om minst fem års forutgående medlemskap gjelder ikke.
- Vilkåret i § 12-3 om fortsatt medlemskap gjelder ikke.
- Uføretrygd ytes ved uføregrader ned til 30 prosent.

Det skal fastsettes en **særskilt uføregrad** for den del av uførheten som **skyldes** yrkesskade eller yrkessykdom. Det **ses bort fra** uførhet som **skyldes** andre forhold enn yrkesskaden, når denne delen utgjør under 30 prosent av den totale uførheten.»

81

⑤ Utmålingsomgangen: uføretrygd ved yrkesskade – årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 12-17 om uføretrygd ved yrkesskader

Til den som er arbeidsufør på grunn av en skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, ytes det uføretrygd etter følgende særbestemmelser:

- Vilkåret i § 12-2 om minst fem års forutgående medlemskap gjelder ikke.
- Vilkåret i § 12-3 om fortsatt medlemskap gjelder ikke.
- Uføretrygd ytes ved uføregrader ned til 30 prosent.

Det skal fastsettes en **særskilt uføregrad** for den del av uførheten som **skyldes** yrkesskade eller yrkessykdom.

↳ **Kan være mellom 30 % og 100 % uførhet**

82

⑤ Utmålingsomgangen: uføretrygd ved yrkesskade – årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 12-17 om uføretrygd ved yrkesskader

Til den som er arbeidsufør på grunn av en skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, ytes det uføretrygd etter følgende særbestemmelser:

- Vilkåret i § 12-2 om minst fem års forutgående medlemskap gjelder ikke.
- Vilkåret i § 12-3 om fortsatt medlemskap gjelder ikke.
- Uføretrygd ytes ved uføregrader ned til 30 prosent.

Det skal fastsettes en **særskilt uføregrad** for den del av uførheten som **skyldes** yrkesskade eller yrkessykdom.

- ↳ **Praktisk viktig: Skadelidte kan arbeide opp til 70 prosent og likevel få uføretrygd**
- ↳ **I andre saker som f.eks. trafikksaker eller ved fritidsuhell kreves minst 50 % uførhet**

83

⑤ Utmålingsomgangen: uføretrygd ved yrkesskade – årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 12-17 om uføretrygd ved yrkesskader

Til den som er arbeidsufør **på grunn av** en skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, ytes det uføretrygd etter følgende særbestemmelser:

- Vilkåret i § 12-2 om minst fem års forutgående medlemskap gjelder ikke.
- Vilkåret i § 12-3 om fortsatt medlemskap gjelder ikke.
- Uføretrygd ytes ved uføregrader ned til 30 prosent.

Det skal fastsettes en særskilt uføregrad for den del av uførheten som skyldes yrkesskade eller yrkessykdom.

84

⑤ Utmålingsomgangen: uføretrygd ved yrkesskade – årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 12-17 om uføretrygd ved yrkesskader

Til den som er arbeidsufør på grunn av en skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, ytes det uføretrygd etter følgende særbestemmelser:

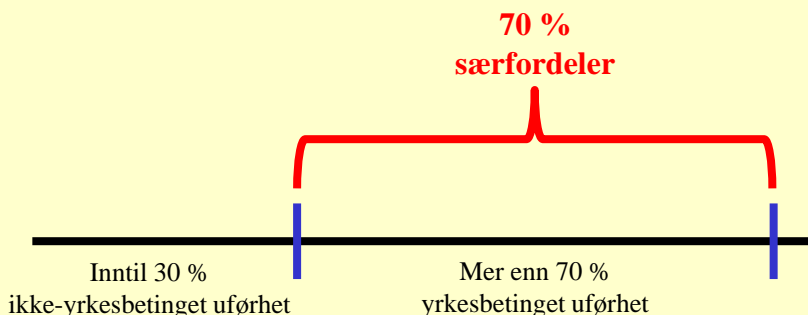
- a) Vilkåret i § 12-2 om minst fem års forutgående medlemskap gjelder ikke.
- b) Vilkåret i § 12-3 om fortsatt medlemskap gjelder ikke.
- c) Uføretrygd ytes ved uføregrader ned til 30 prosent.

Det skal fastsettes en særskilt uføregrad for den del av uførheten som skyldes yrkesskade eller yrkessykdom. Det **ses bort fra** uførhet som skyldes andre forhold enn yrkesskaden, når **denne delen** utgjør under 30 prosent av den totale uførheten.»

85

⑤ Utmålingsomgangen: uføretrygd ved yrkesskade – årsakskravets innhold (materielt)

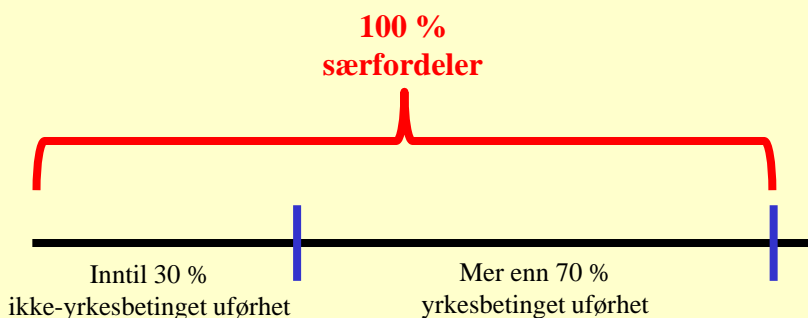
Ftrl. § 12-17 om uføretrygd ved yrkesskader

86

5 Utmålingsomgangen: uføretrygd ved yrkesskade – årsakskravets innhold (materielt)

Ftrl. § 12-17 om uføretrygd ved yrkesskader

87

5 Utmålingsomgangen: uføretrygd ved yrkesskade – beviskravet (sannsynlighetskravet)

Generelt utgangspunkt – overvektsprinsippet

«Lagmannsretten konkluderer etter dette med at saksøker med overvekt av sannsynlighet ...» (LG-2007-55368)

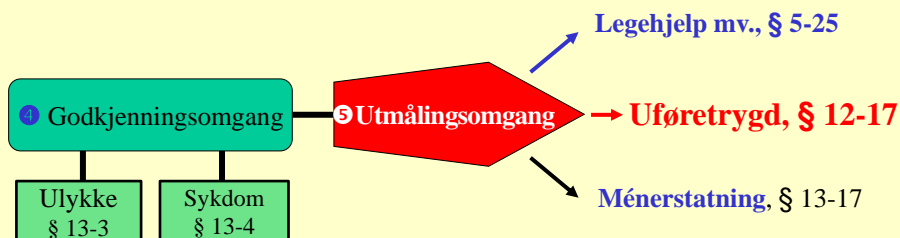
Særregel om uavklarte årsaksforhold – «50/50 %»-regel

«I de tilfellene hvor det ikke er mulig å fastslå om det er yrkesskadens følger eller andre lidelser som er den mest dominerende årsak til den totale uførheten, vil resultatet bli en 50/50 fordeling.» (NAV-rundskrivet)

88

Sammenhenger & plassering av årsakskrav

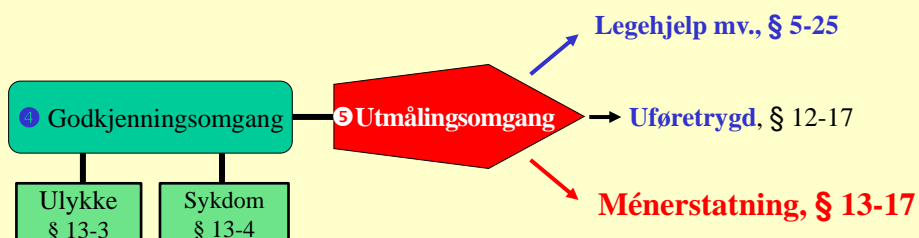
- utmålingsomgangen: utvalgte emner

89

Sammenhenger & plassering av årsakskrav

- utmålingsomgangen: utvalgte emner

90

⑤ Utmålingsomgangen: ménerstatning – årsakskravets innhold (materielt)

Generelt

- Det er **den godkjente delen** av skaden – selve yrkesskaden eller yrkessykdommen – som gir grunnlag for **sær**fordeler
- Denne **delen** som skal vurderes om oppfyller vilkårene i ftrl. § 13-17 og som skal plasseres inn i ménerstatningstabellen

Presiseringer

- Spørsmålet om årsakssammenheng er derfor **nært knyttet til godkjenningssomgangen** (og det er der årsaksspørsmål kommer opp)
- Trygden er **bundet** av årsaksvurderingen fra godkjenningssomgangen
- Et par **eksempler som illustrerer årsakskravets betydning ...**

91

⑤ Utmålingsomgangen: ménerstatning – årsakskravets innhold (materielt)

Eksempel 1: Årsakskravet er oppfylt

- Skadelidte har en samlet varig medisinsk invaliditet på 30 %, hvorav 10 % skyldes tidligere plager og 20 % skyldes yrkesbetingede forhold
- Rett til ménerstatning i gruppe 1 (hvis også øvrige vilkår er oppfylt)

Eksempel 2: Årsakskravet er ikke oppfylt

- Skadelidte har en samlet varig medisinsk invaliditet på 15 %, hvorav 7,5 % skyldes tidligere plager og 7,5 % skyldes yrkesbetingede forhold
- Skadelidte har ikke krav på ménerstatning

92

⑤ Utmålingsomgangen: ménerstatning – årsakskravets innhold (materielt)

Kun bilansvar («ren trafikkskade»)

- Ménerstatning etter skl. § 3-2, jf. bal. § 6
- Ikke ménerstatning fra trygden (og da heller ingen fradragsspørsmål)

Kun yrkesskade

- Ménerstatning både fra trygden og yrkesskadeforsikreren
- Erstatningen er standardisert (forskriftens kap. 4); ikke etterfølgende samordning («innbakt»/hensyntatt i selve standardssystemet/satsene)

Kombinert trafikk- og yrkesskade

- Ménerstatning både fra trygden og yrkesskadeforsikreren; valgfrihet
- Hvis oppgjør etter bilansvaret: samordning etter skl. § 3-2

93

Oppsummering av særfordeler (yrkesskade)

Godkjenningsomgang

Ulykke (ftrl. § 13-3):
Hovedårsakslære med fordelingsadgang
Overvektsprinsipp

Sykdom (ftrl. § 13-4):
Hovedårsakslære med fordelingsadgang
Overvektsprinsipp, med særskilt
bevisbyrderregel

Utmålingsomgang

Stønad (ftrl. § 5-25):
Hovedårsakslære

Uføretrygd (ftrl. § 12-17):
Fordelingslære

Ménerstatning (ftrl. § 13-17):
Fordelingslære

94

Oppsummering av særfordeler (yrkesskade)

Godkjenningssomgang

Ulykke (ftrl. § 13-3):
Hovedårsakslære med fordelingsadgang
Overvektsprinsipp

Sykdom (ftrl. § 13-4):
Hovedårsakslære med fordelingsadgang
Overvektsprinsipp, med særskilt
bevisbyrderregel

Utmålingsomgang

Stønad (ftrl. § 5-25):
Hovedårsakslære
Overvektsprinsipp

Uføretrygd (ftrl. § 12-17):
Fordelingslære
Overvektsprinsipp

Ménerstatning (ftrl. § 13-17):
Fordelingslære
Overvektsprinsipp

95

<u>B) PSYKISK LIDELSE 32,5 år (391 mnd)</u>	
jfr. sakspapirene og konstante redsel og psykisk frykt for å måtte legge seg under en kniv og operere i 30 år herav 391 måneder x 30 dager x 16 timer (= 3 tanker x kr. 35,- pr tanke)	kr 1 231 650
+ jfr. sakspapirene, herav psykisk problemer/kommentarer på utseende og måtte leve uten å kunne ta en kosmetiske operasjon av magen, for frykt, redsel og lite tiltro til Norsk helsevesen i 30 år herav 391 måneder x 30 dager x 16 timer (= 8 tanker hver dag x kr. 25,- pr tanke)	kr 2 346 000
+ jfr. sakspapirene, frykt for å måtte dø for tidlig med et defekt transplisert organ uten og tørre å ta en operasjon i 30 år herav 391 måneder x 30 dager x 16 timer (= 3 tanker hver dag x kr. 100,- pr tanke)	kr 3 519 000
+ jfr. sakspapirene, utføring av uaktsomhet av helepersonell med livet som innsats, påført konstant frykt og redsel for pårdrende og pasient og manglende respekt for mitt liv. herav 391 måneder x 30 dager x 16 timer (= 1 tanker hver dag x kr. 350,- pr tanke)	kr 3 519 000
Totalt økonomisk menerstatning ved manglende livs utfoldelse Psykisk lidelse:	kr 10 615 650
Totalt menerstatning ved manglende livs utfoldelse Fysisk/Psykisk lidelse:	kr 13 716 560
Totalt økonomisk tap og menerstatning ved manglende livs utfoldelse Fysisk/Psykisk lidelse:	kr 15 081 546

96

Supplerende emner

- «De fire vilkår»

- Bevisprinsipper

97

LOVDATAPRO Rettskilder Rettsområder Register Avansert søk

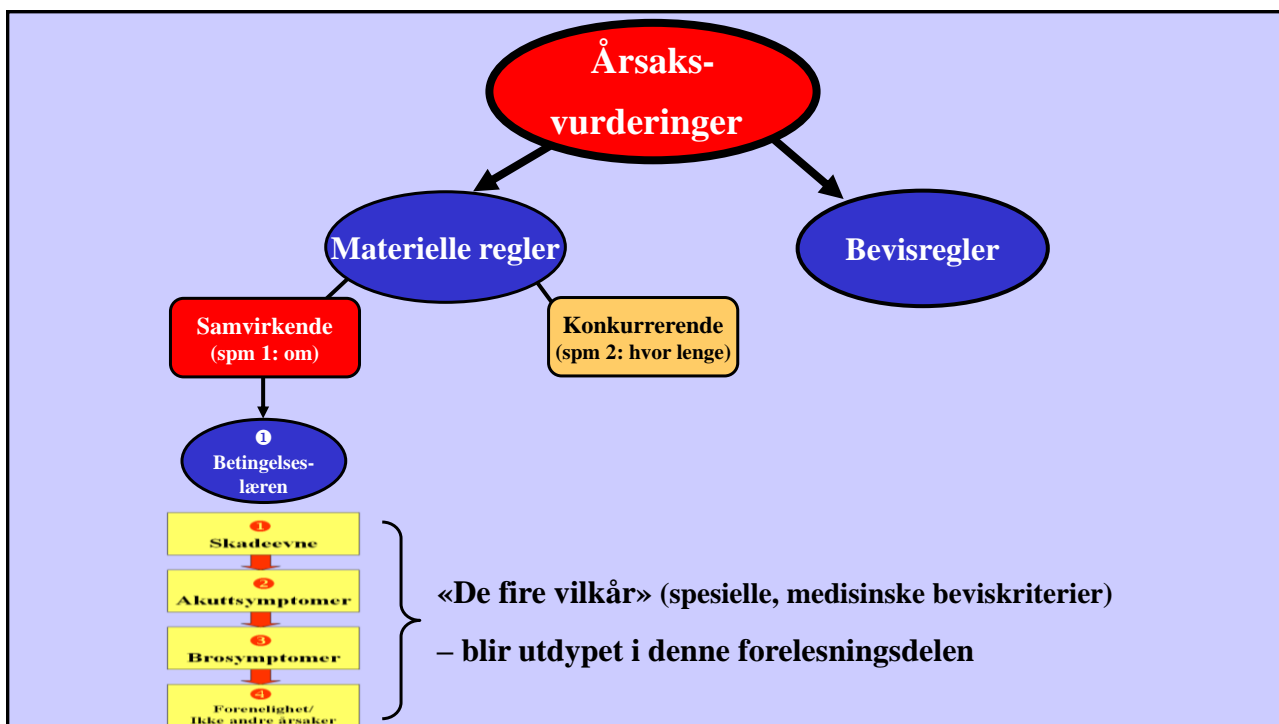
Min side > Hurtigsøk rt-1998-1565 > Nakkesleng I HR-1998-69-B - Rt-1998-15... > Hurtigsøk rt-2010-1547 > Nakkesleng IV HR-2010-2166-A - Rt-2010... > Hurtigsøk rt-1998-1565 > Nakkesleng I HR-1998-69-B - Rt-1998-15... >

HR-1998-69-B - Rt-1998-1565

Prof. dr. med. Helge Nordals angivelse av de fire bevisemaene i *Nakkesleng I* (Rt. 1998 s. 1565)

1. For det første må det foreligge et adekvat traume, dvs det må ha virket mekaniske krefter tilstrekkelig til å skade biologisk vev.
I store trekk vil de krefter som virker på en person øke med økende hastighetsendringer av den bil en pasient sitter i. Det er imidlertid mange usikre omstendigheter som spiller inn, som bilsetets og nakkestøttens egenskaper, hodets stilling i kollisjonsøyeblikket, om pasienten er forberedt på støtet eller ei, om pasienten har forutbestående skade og derav følgende økt sårbarhet, om det er aldersbetingede svekkelser i nakkevirvelsøylen, evt ledsaget av forkalkninger, mmm.
Etter min erfaring skal man være meget forsiktig med å sette opp kategoriske grenser for hvilke hastighetsgrenser det er som er minimum for at helsebesvær oppstår. Det vil som regel dreie seg om relativ risiko for helseskader, som øker med økende hastighet. Således kan man se at selv ved meget høye hastigheter, og med betydelige skader med brudd og annet tilfølge, kan pasienten etter noen tid likevel føle seg helt frisk.
Etter min erfaring vil kollisjoner hvor en stillestående bil blir påkjørt bakfra av en annen bil med en hastighet under 10-15 km/t bare helt unntagelsesvis resultere i forbigående helseplager, og nesten aldri vanige.
2. Det må foreligge akutt symptomer fra nakke eller hode innenfor maksimalt et par døgn. Regelen er at dess kraftigere skade, dess tidligere kommer plagene. Akutt symptomene vil hos de fleste dreie seg om stivhet og smerter i nakken, hodepine, eller forbigående besvær fra armene pga irritasjon av nerverøtter som passerer ut mellom nakkevirvlene.
3. Det må foreligge «brosymptomer» fra akuttfasen frem til en kronisk senfase, 1 år eller mer etter uhellet. Dersom pasienten blir frisk, for så flere uker eller måneder senere å få tilbake liknende besvær, øker usikkerheten mht om det er den tidligere skaden, eller naturlig tilbøyelighet for helsebesvær med smerter, stivhet o.l. som er hovedårsaken til besværene. De fleste vil mene at traumatisk betingede besvær som blir kroniske, særlig når det dreier seg om mindre skader uten brudd eller skade av nervevev, sjelden blir helt borte for så å komme igjen.
4. Sykdomsbildet må være forenlig med det man vet om skader påført ved nakkesleng. Dvs at f.eks. lammelser i armer eller ben som først opptrer måneder og år etter et uhell er ikke forenlig med det man vet om skademekanismen. Det må heller ikke være slik at helsebesværene etter uhellet bare er en fortsettelse av helsebesvær pasienten har hatt før uhellet. Sykdomsbildet må heller ikke ha en annen, mer sannsynlig forklaring i annen tilstand pasienten lider av. Slik tilstand kan være annen somatisk eller psykiatrisk sykdom, som har vært til stede allerede før uhellet, eller som har manifestert seg senere.»

98

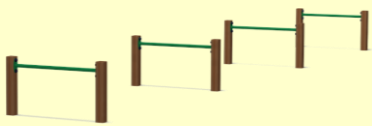

99

Absolutte vilkår

eller kun

momenter i en helhetsvurdering?

VS

100

Underrettsdommer 2004/2005	Vilkår	Momenter
Syversen (Borgarting lagmannsrett 14.1.2004)	X	
Frostating lagmannsrett 20.1.2004	X	
Sande (Nordhordland tingrett 23.1.2004)	X	
Eide (Gulating lagmannsrett 11.2.2004)	(X)	
Oslund (Sunnfjord tingrett 23.2.2004)	(X)	
Johansen (Oslo tingrett 1.3.2004)	X	
Løvedt (Nordhordland tingrett 25.3.2004)	X	
Eriksson (Oslo tingrett 30.3.2004)	(X)	
Malmø Moen (Oslo tingrett 2.4.2004)	X	
Johnsrud (Ytre Follo tingrett 21.4.2004)	X	
Startmann (Vinger og Odal tingrett 21.5.2004)	X	
Mikkelsen (Sumnfjord tingrett 28.5.2004)		X
NN (Bergen tingrett 3.6.2004)	X	
Bangsrud (Borgarting lagmannsrett 30.6.2004)	X	
Svendsrud (Borgarting lagmannsrett 2.7.2004)	X	
Andersen (Agder lagmannsrett 5.7.2004)	X	
Moe (Borgarting lagmannsrett 21.7.2004)		X
Eriksson (Ringerike tingrett 2.8.2004)	(X)	
Maynard (Stavanger tingrett 29.10.2004)	(X)	
Malvin Hansen (Oslo tingrett 6.12.2004)	X	
Andersen (Oslo tingrett 7.12.2004)	X	
NN (Borgarting lagmannsrett 1.11.2005)	X	
Nordahl (Gulating lagmannsrett 17.1.2005)	X	
Hansen (Oslo tingrett 22.4.2005)	(X)	
Sjøvner (Borgarting lagmannsrett 23.2.2005)	X	
Birkic (Borgarting lagmannsrett 16.3.2005)	X	
Sørensen (Sandefjord tingrett 15.4.2005)	X	

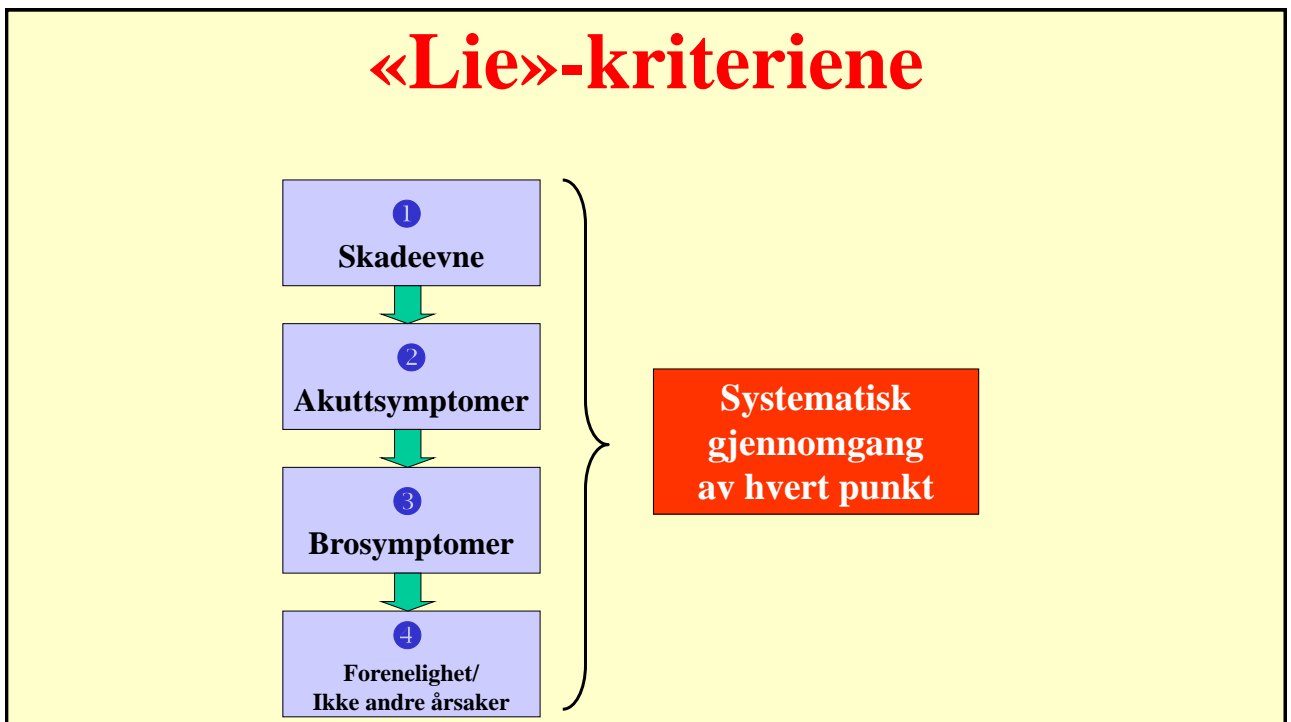
101

Underrettsdommer 2005/2006	Vilkår	Momenter
Conde (Asker og Bærum tingrett 7.9.2005)	X	
Teigseth (Trondheim tingrett 17.1.2005)	X	
Borgstein (Bergen tingrett 27.1.2005)	X	
Biseth (Tønsberg tingrett 27.1.2005)	X	
Laasby (Oslo tingrett 16.2.2005)	X	
Sjøvner (Borgarting lagmannsrett 23.2.2005)	X	
Nohre (Nedre Romerike tingrett 18.3.2005)	X	
Olsen (Drammen tingrett 21.3.2005)	X	
Steine (Oslo tingrett 1.4.2005)	X	
Sørensen (Sandefjord tingrett 15.4.2005)	X	
Herlithy (Stavanger tingrett 22.4.2005)		X
Hansen (Oslo tingrett 22.4.2005)	X	
Pedersen (Aust-Agder tingrett 27.6.2005)	X	
Larsen (Bergen tingrett 9.11.2005)	X	
Hosseini (Oslo tingrett 9.1.2006)	(X)	
Vikingsen (Bergen tingrett 2.12.2005)	X	
Iversen (Bergen tingrett 5.12.2005)	(X)	
Hausberg (Karnsund tingrett 16.12.2005)	(X)	(X)
Hansebråten (Toten tingrett 21.6.2005)	X	
Nymoen (Borgarting lagmannsrett 23.1.2006)	X	
Lambine Grodum (Oslo tingrett 20. januar 2006)	X	
Aanesen (Oslo tingrett 29.1.2006)	X	
NN (Agder lagmannsrett 9.3.2006)	X	
Thøgersen (Sarpsborg tingrett 28. mars 2006)	X	
Bjørneset (Oslo tingrett 5. mai 2006)		X
Petersen (Oslo tingrett 15. mai 2006)	X	
Fossom (Borgarting lagmannsrett 18.5.2006)	X	
Tennefoss (Borgarting lagmannsrett 26.10.2006)	X	

102

Rettspraksis 2007/2008	Vilkår	Momenter
<i>Gravklev</i> (Agder lagmannsrett 8. januar 2007)	(X)	X
<i>Conde</i> (Borgarting lagmannsrett 12. januar 2007)	X	
<i>NN</i> (Oslo tingrett 15. januar 2007)	(X)	X
<i>Malvin Hansen</i> (Borgarting lagmannsrett 29. januar 2007)	X	
<i>NN</i> (Borgarting lagmannsrett 5. februar 2007)	X	
<i>Knutsen</i> (Borgarting lagmannsrett 27. april 2007)	X	
<i>Andersen</i> (Hålogaland lagmannsrett 16. mai 2007)	X	
<i>Mejer Aamodt</i> (Oslo tingrett 22. mai 2007)		X
<i>Strømskag</i> (Hålogaland lagmannsrett 30. april 2007)	X	
<i>Reite</i> (Borgarting lagmannsrett 11. juni 2007)	X	
<i>Sævegaard</i> (Borgarting lagmannsrett 8. oktober 2007)	X	
<i>Aanesen</i> (Borgarting lagmannsrett 25. september 2007)	X	
<i>Nakkeprolaps</i> (Rt. 2007 s. 1370)	X	
<i>NN</i> (Borgarting lagmannsrett 2. november 2007)		X
<i>Aas</i> (Borgarting lagmannsrett 13. november 2007)	X	
<i>Olshorg</i> (Ovre Romerike tingrett 21. januar 2008)	X	
<i>Martinsen</i> (Hålogaland lagmannsrett 25. januar 2008)	X	
<i>GH Liland</i> (Borgarting lagmannsrett 11. februar 2008)	X	
<i>Frogner Nielsen</i> (Aust-Agder tingrett 14. februar 2008)	X	
<i>Karlsen</i> (Asker og Bærum tingrett 20. februar 2008)		X
<i>Endresen</i> (Salten tingrett 4. mars 2008)	X (nakkeslengskade)	X (aktuelle skulderskade)
<i>Andersen</i> (Fredrikstad tingrett 7. mars 2008)	X	
<i>Endeve</i> (Asker og Bærum tingrett 17. april 2008)	X	
<i>Kristoffersen</i> (Borgarting lagmannsrett 2. april 2008)	(X)	(X)
<i>Stokka</i> (Gulatings lagmannsrett 18. april 2008)	X (nakkeslengskade)	X (prolaps i korsryggen)
<i>Slordal</i> (Inderøy tingrett 19. mai 2008)	X	
<i>Karlsen</i> (Oslo tingrett 22. mai 2008)	X	
<i>Avdyli</i> (Borgarting lagmannsrett 22. mai 2008)	(X)	X (ryggplager)

103

104

De fire bevistemaene

– juridisk-medisinsk gjennomgang, med vekt på
nakkeslengskader

- ① Skadeevne
- ② Akuttsymptomer
- ③ Brosymptomer
- ④ Forenlighet

105

Skadeevne

– kartlegging av hendelsesforløp

106

Skadeevne

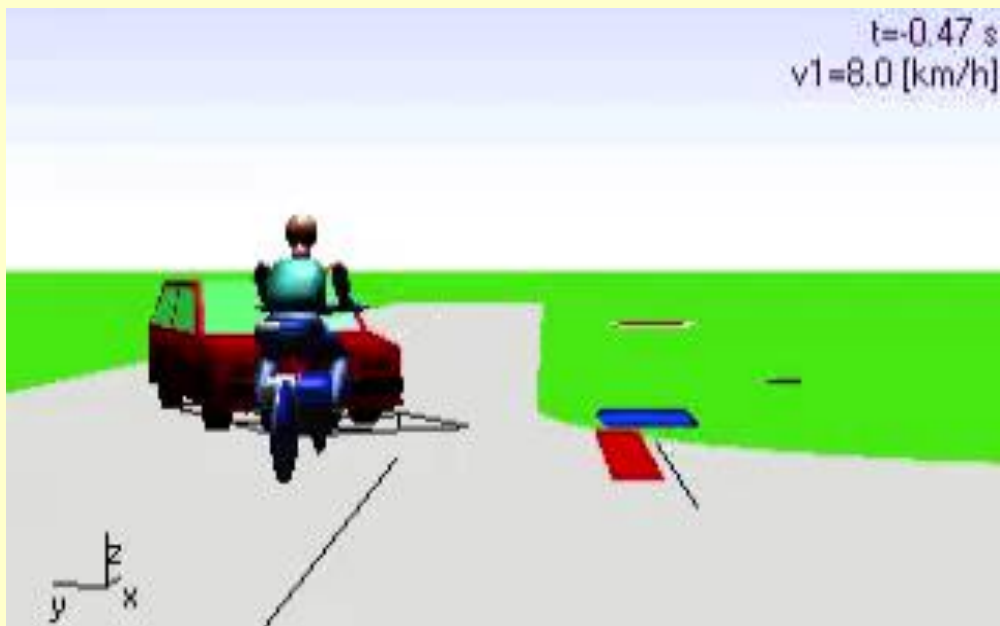
– eksempel: rekonstruksjon av forbikjøringsulykke

107

108

109

Skadeevne

– eksempel: rekonstruksjon av hendelsesforløp

110

111

De fire bevistemaene

– juridisk-medisinsk gjennomgang, med vekt på
nakkeslengskader

✓ Skadeevne

② Akuttsymptomer

③ Brosymptomer

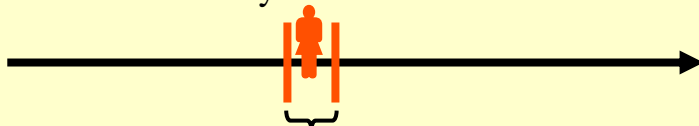
④ Forenlighet

112

Akuttsymptomer

Plagene må ha oppstått kort tid etter ulykken

Ulykken

72 timer, Nakkesleng III-dommen

+ *Nakkesleng I og Nakkesleng IV*

113

Artikkelen
side 33

Årsakssammenheng og bevis i
personskadeerstatningsretten

Akuttsymptomkravet

Hovedtrekk = medisin

(professor Nordal og
professor Stovner har
bidratt på artikkelen)

synes det rimelig når den sakkyndige i *Lie* (Rt. 1998 s. 1565) uttalte at «[e]tter min erfaring vil kollisjoner hvor en stillestående bil blir påkjørt bakfra av en annen bil med en hastighet under 10–15 km/t bare helt unntagelsesvis resultere i forbigående helseplager, og nesten aldri varige» (s. 1577). Dette gjelder hvor en bil blir påkjørt bakfra. Ved påkjørsler fra andre retninger, synes det ofte å bli oppstilt høyere hastighetsendinger for at en kollisjon skal ha skadeevne, se til illustrasjon *Grimsen* (LB-2006-124947) og *Andorszen* (LH-2006-100824).

I skadeevnevurderingen må det justeres for *individualskadeevnen*. Det vil si konkrete forhold som bidrar til å relativisere grensen for hva som har skadeevne. Man kan skille mellom forhold ved *bilen* (bl. a. bilsetets egenskaper og om nakkestøtten var riktig innstilt), og forhold ved *skadelidte* (bl. a. hodets stilling i kollisjonsøyeblikket, om skadelidte var forberedt på støtet og om skadelidte var særlig sårbar grunnet f.eks. tidligere svekkelser i nakkevirvelsøylen). I Sosial- og helsedirektoratets rapport «Nakkeslengassosierte nakkeskader» påpekes det at «samspill av flere faktorer, der både individuelle sårbarhetsfaktorer (for eksempel høy alder, kjønn, tidligere plager etc.), kjennetegn ved selve skaden og pasientens reaksjoner på og mestring av skaden spiller en rolle» (s. 10). Ut fra dette er det ikke overraskende at domstolene er tilbakeholdne med å angi en bestemt nedre grense for skadeevne.⁶³

Selv om juristene ofte må støtte seg til ingeniører og andre typer sakkyndige, er det å bringe klarhet i saksforholdet til sist en juridisk oppgave – og målet for *bevisvurderingen*. Den må som nevnt baseres på prinsippet om fri bevisvurdering og med utgangspunkt i kravet om alminnelig sannsynlighetsovervekt (overvektsprinsippet).

7.3.2 Akuttsymptomkravet

7.3.2.1 Hovedtrekk

Symptomene på nakkeskade må inntre innen en viss tid etter ulykken (traumet). I høyesterettspraksis er det, under henvisning til medisinsk sakkyndige, lagt til grunn en 72-timersgrense. Dette fremgår av *Lie* (Rt. 1998 s. 1565), og i senere rettspraksis som *Thelle* (Rt. 2000 s. 418) der det oppstilles et krav om «akutte symptomer på skade i det biologiske vev i nakken i løpet av 2–3 døgn etter traumet» (s. 430). Formuleringen ble videreført i *Ask* (Rt. 2010 s. 1547, avsnitt 46). I underrettspraksis og oppgjørspraksis tas det vanligvis utgangspunkt i en vurdering av de første 72 timene (og ikke bare de første 48 timene).

Det kan spores *hvilke* akuttsymptomer som kreves. Blant kjernesymptomene er smerter og stivhet i nakken. I *Lie* (Rt. 1998 s. 1565) uttales det at akuttsymptomene «vil hos de fleste dreie seg om stivhet og smerter i nakken, hodepine, eller forbigående besvær fra armene pga irritasjon av nerverotter som passerer ut mellom nakkevirvlene» (s. 1577). Selv om symptomfloraen kan være sammensatt, oppstilles det en form for relevanskvart. Det vil si at plagene på sett og vis må korrespondere med den påståtte skaden.

Videre er det relevant å vurdere akuttsymptomenes *styrkegrad*. Intensiteten i akuttplagene har betydning for vurderingen av om sykdomsforløpet følger et forventet forløp. *Ask* (Rt. 2010 s. 1547) er illustrerende. Etter å ha fastslått at skadelidte hadde akuttplager,

114

Artikkelen
side 34

Årsaksammenheng og bevis i
personskadeerstatningsretten

Bevis

Juristenes oppgave for en
riktig rettsanvendelse ...

Journaler er legenes
arbeidsnotater ...

fremhevet førstvoterende at «det imidlertid [er] grunn til å tro at smertene var relativt moderate» (avsnitt 46). Her er det en sammenheng med forenlighetskriteriet, som blir utdypet nedenfor.

7.3.2.2 Juridiske presiseringer. Journaler som bevismiddel

Det må skilles mellom innholdet i akuttssymptomkriteriet på den ene siden, og bevisvurderingen av dette Lie-kriteriet på den andre siden. Innholdet i akuttssymptomkravet må fastlegges av medisinerne, mens det er en juridisk oppgave å bevisvurdere om kravet er oppfylt i den konkrete erstatningssaken. Juristene besitter den høyeste kompetansen for bevisvurderingen, selv om medisinsk sakkyndige er sentrale premissleverandører. Medisinsk dokumentasjon fra akutfasen er et viktig bevismiddel, sml. prinsippet i *Lie* (Rt. 1998 s. 1565, s. 1570) og *Ask* (Rt. 2010 s. 1547, avsnitt 44).

Ved tolkningen og anvendelsen av medisinsk dokumentasjon er det viktig å merke seg at journalene er legenes arbeidsnotater, og er i utgangspunktet ikke skrevet med sikte på å tjene som bevis i eventuelle rettsvister. Se punkt 6.1.4 foran. Journalene beskriver ikke alltid uttømmende eller presist pasientens akuttplager. Manglende journalnedtegnelser er ikke nødvendigvis uttrykk for at skadelidte er uten akuttssymptomer. I bevisvurderingen av akuttssymptomkravet må det tas hensyn til blant annet at

- nakkeplagene kan ha blitt «maskert» (kamuffert) av andre plager⁸⁶
- skadelidte kan ha ulik toleranse for smerte
- skadelidte kan ha ulik terskel for å oppsøke helsevesenet
- skadelidte kan ha regnet med at plagene ville gå over og derfor ikke var hos lege.

Oppregningen her om grunner til manglende eller ufullstendig journalføring er ikke uttømmende. For skadelidte, som har bevisbyrden for at det foreligger årsaksammenheng, vil det generelt være en sentral oppgave å bevisse hvorfor plagene ikke har blitt journalført.

7.3.3 Brosymptomkravet

7.3.3.1 Hovedtrekk

For at årsakskravet skal være oppfylt ved nakkeslengskader, må skadelidte også bevisse at det foreligger brosymptomer fra akutfasen og til en kronisk senfase, jf. *Lie* (Rt. 1998 s. 1565, s. 1577), *Thelle* (Rt. 2000 s. 418, s. 430) og *Ask* (Rt. 2010 s. 1547, avsnitt 47). Hva som betraktes som en kronisk senfase, synes å variere. I *Lie* talte den sakkyndige professor Nordal om «en kronisk senfase, 1 år eller mer etter uhellet» (s. 1577). Det er viktig å merke seg at de symptomene som er relevante for vurderingen under dette tredje Lie-kriteriet, er de

115

De fire bevistemaene

– juridisk-medisinsk gjennomgang, med vekt på
nakkeslengskader

✓ Skadeevne

✓ Akuttssymptomer

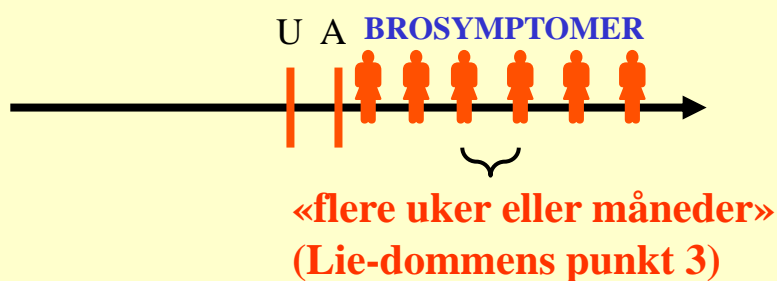
③ Brosymptomer

④ Forenlighet

116

Brosymptomer

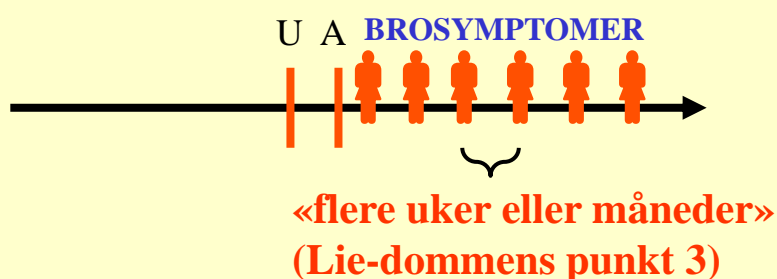
Det må ikke foreligge lange perioder uten plagene fra akutfasen

117

Brosymptomer

Det må ikke foreligge lange perioder uten plagene fra akutfasen

118

De fire bevistemaene

– juridisk-medisinsk gjennomgang, med vekt på
nakkeslengskader

- ✓ Skadeevne
- ✓ Akuttsymptomer
- ✓ Brosymptomer
- ④ Forenlighet

119

Nakkesleng IV

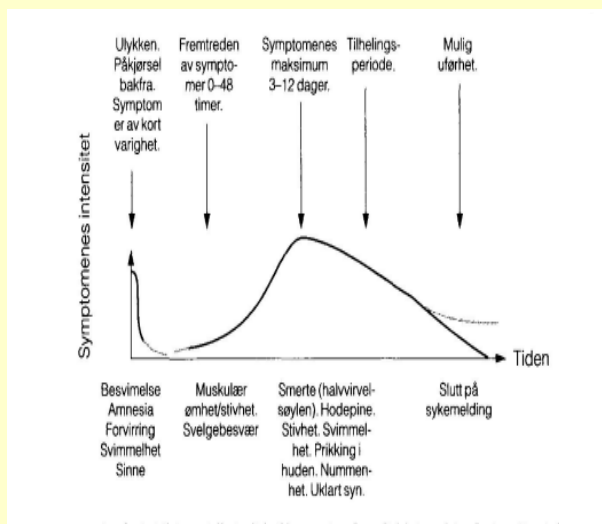
(Rt. 2010 s. 1547)

120

Nakkesleng IV (Rt. 2010 s. 1547)

– forløpskriteriet

121

«Normalforløpet»

Kan tenkes unntak i spesielle tilfeller

Se nærmere om dette i Sensitisering (HR-2018-558-A)

forenlighetskriteriet ble ytterligere presisert i *Ask* (Rt. 2010 s. 1547), som tydeliggjør koblingen mot brosymptomkriteriet. Med henvisning til de medisinske sakkyndige, og de studiene de viser til, uttalte førstvoterende at sykdomsutviklingen må følge et traumatologisk plausibelt forløp. Som bidrag til begreputviklingen kaller jeg dette for «forløpskriteriet». I vurderingen av forløpskriteriet bygde Hoyesterett på følgende resonnerement:

Det vanlige er at skadelidte har de kraftigste symptomene de første dagene etter ulykken, for deretter å bli gradvis bra eller få smertene stabilisert på et lavere nivå enn i akutfasen. Folger sykdommen et normalforløp, og de øvrige kriteriene er oppfylt, anses skaden for å være forårsaket av ansvarshendelsen. Før skadelidte en utvikling hvor smertene blir verre uker eller måneder etter ulykken, eller oppstår i andre deler av kroppen, betraktes dette derimot ikke som forenlig med at skaden skyldes en blodlidselskade, se *Ask* (Rt. 2010 s. 1547, avsnitt 48). Hvis sykdomsforløpet på denne måten avviker fra et traumatologisk plausibelt forløp, anses plagene for å ha andre årsaker, og den påståtte skadevolderen må frifinnes.

I *Ask* (Rt. 2010 s. 1547) kom retten til at det ikke var faktisk årsakssammenheng for annet enn en liten del av skadebildet, svarende til 5 % varig medisinsk invaliditet. Denne beskjedne realskaden resulterte imidlertid ikke i et erstatningsrettslig tap, og utløste derfor ikke rett til erstatning. Se figur 1 foran med forklaring.

Når forløpskriteriet vurderes i konkrete saker, må det tas hensyn til at ikke alle skadelidte følger samme utviklingslinjer. Det kan foreligge individuelle variasjoner, og eventuelle slike nyanser i forløpskriteriet må hensyntas for å oppnå en riktig rettsanvendelse. Det minste avvik fra «normalforløpet», i betydningen det sykdomsforløpet som gjelder for de fleste, er ikke uten videre ekskluderende for at det foreligger årsakssammenheng i den konkrete saken.

7.3.4.3 «Resirkulering»-fenomenet. Koblingen mellom forløpskriteriet og rettslig årsakssammenheng

I erstatningsaker er det relevant å legge vekt på grunnene til at plagene eventuelt ikke går over eller stabiliseres på et lavere nivå enn i akutfasen. I juridisk sammenheng er det viktig om de vedlikeholdende eller forsterkende faktorene er ansvarrelaterte faktorer og/eller hendelige begivenheter. Alt etter de konkrete forholdene, kan dette medføre begrensninger i erstatningsansvaret ut fra adekvanslæren og/eller uvesentlighetslæren. Det er en kobling mellom forenlighetskriteriet (som ledd i bevisvurderingen av om det er faktisk årsakssammenheng) og reglene om rettslig årsakssammenheng (adekvans og uvesentlighet):

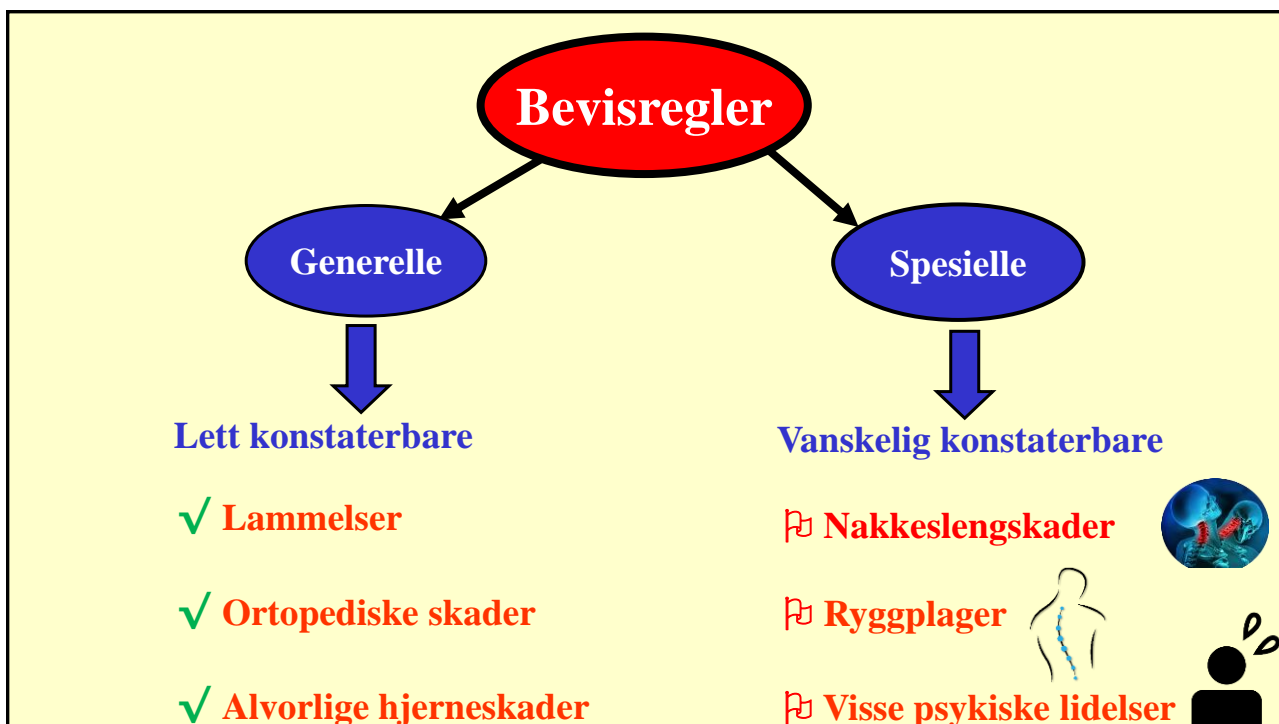
Faktumbiter som er relevante for vurderingen av om det foreligger et traumatologisk plausibelt forløp, kan spille inn i adekvans- og uvesentlighetsvurderingen. Det kan medføre en «resirkulering»⁷⁴ av argumentene, der det vektlegges om skadeutviklingen er forårsaket av rent medisinske forhold (slik som utviklingen av en skadeutløst medisinsk disposisjon, se bl.a. Nilsen-dommen) eller skyldes etterfølgende økonomiske vansker, samlivsproblemer og andre

Artikkelen side 34

Årsakssammenheng og bevis i personskadeerstatningsretten

122

123

En oppsummering

- belyst ved artikkelheftet
(se side 26 f. + s. 28–29)

Morten Kjelland

Årsakssammenheng og bevis i personskadeerstatningsretten

– en prosedurefremleggende fremstilling av generelle regler og de særlige kriterier for vurdering av nakkeslengskader

Sertrykk.no
Nordisk forfatternettverk 2012

124

Begivenhetsnære bevis

– sammenfatning av de øvrige analysene

TRR-avgjørelse	Sakstype/hjemmel	Type «skadenærhetsprinsipp»
TRR-2000-4360	Ftrl § 13-4. Lungekreft. Yrkessykdom.	«Rikstrygdeverket har under henvisning til Høyesteretts uttalelser om betydningen av skadenære opplysninger, jf. Rt-1998-1565 og Rt-1999-1473, funnet ikke å kunne vektlegge de senere opplysninger om asbestpåvirkning fra isoleringen av dampbrøene. Retten er ikke enig i denne avgrensning. Begge de nevnte dommer gjaldt nakkeslengskader, altså skader som reiser problemstillinger av en ganske annen karakter enn den foreliggende. Avhengig av den aktuelle sak, kan det være riktig å gi skadenære opplysninger spesiell vekt, særlig når etterfølgende opplysninger vil kunne være farget av den konflikt og de interesser som foreligger eller påvirket av andre årsaker.»
TRR-2002-1828	Yrkesskade, jf. ftrl. § 13-3.	«Retten finner i likhet med fylkestyrgdekontoret at den mest skadenære beskrivelsen av hendelsesforløpet gitt i skademeldingen, og senere bekreftet i møte ved trygdekontoret, må legges til grunn ved vurderingen av om det er skjedd en arbeidsulykke.»
TRR-2002-3979	Ftrl. § 13-17	«Retten har ved vurderingen lagt særlig vekt på følgende momenter: ... De skadenære opplysninger gir et nokså diffust bilde av mulig skade. Lokaliseringen av skaden samsvarer også dårlig med plagene på <u>kravtidspunktet</u> .»
TRR-2002-4347	Ftrl § 12-18	«Hodepine, svimmelhet etc. er ikke dokumentert i de skadenære opplysninger, før AP ble innlagt med akutte hodesmerter i mai 1998.»

129

130

En gåte ...

131

Hva er dette?

132

Neimen i alle dager ...

133

Konfliktsky ...

134

Årsaks- og beviskrav i trygderetten
– belyst både for normaltrygden og yrkesskadetrygden

NAV

I NAV

Professor dr. juris Morten Kjelland

135

Årsaks- og beviskrav i trygderetten
– belyst både for normaltrygden og yrkesskadetrygden

NAV

I NAV

Professor dr. juris Morten Kjelland

136